

Tartu linna arengukava 2025-2035

Sisukord

Visioon 2045	3
Strateegilised suunad	4
Arengukava koostamise protsess	4
Arengukava koostamise ajakava	5
Arengukava ülesehitus	6
Arengukava seoste skeem	7
Arengukava koostamise lähtekoht	8
Demograafilised näitajad	9
Tartu linna võimalused	10
Tartu linnavalitsuse väärtused	11
Arengukava fookusteemad	12
Elluviimine ja seire	15
Möödikute leppemärgid	16
Heaolu, kogukond ja kultuur	17
Heaolu	17
Kogukond	26
Kultuur	33
Haridus, innovatsioon ja ettevõtlus	39
Haridus	39
Innovatsioon ja ettevõtlus	48
Keskkond ja linnaruum	55
Keskkond	55
Linnaruum	60
Kasutatud mõisted ja lühendid	75
Kasutatud materjalid	77

Visioon 2045

Tartu linnaruum on melu- ja elurikas, meelitades siia tulema ja siia jääma. Tartu on lühikeste vahemaade linn, mis jätab linlastele aega keskenduda olulisele, olla sisuline, paindlik ja teha omavahel koostööd. Inspireeriv õhkkond julgustab kogukondi kohanema muutuvate oludega ja looma tervislikku elukeskkonda. Tartu kõrgel tasemel kultuurielu toetab koos tegutsemist ja kogukondade lõimumist.

Tartus tegutsevad silmapaistvad inimesed, teadlased ja ettevõtjad, kelle tegevus muudab maailma ja loob kõrge lisandväärtusega töökohti. Teaduspõhine mõtlemine on iseloomulik igale valdkonnale. Tartu on maailmas nähtav tänu toimivale rahvusvahelisele koostööle.

Elamusteks valmis,
elamiseks loodud

Strateegilised suunad

Tartu linna visiooni ja pikaajaliste eesmärkide kaudu aastani 2045 on sätestatud kolme suure strateegilise suuna - heaolu, kogukond ja kultuur; haridus, innovatsioon ja ettevõtlus; keskkond ja linnaruum tulevikusihid. Arengukava tasemel täpsustatakse, milline on soovitud tulevikuolukord Tartu linna seitsmes tegevusvaldkonnas. Igale strateegilisele suunale vastab vähemalt üks eesmärk arengukava tasandil.

Heaolu, kogukond ja kultuur

Haridus, innovatsioon ja ettevõtlus

Keskkond ja linnaruum

Arengukava koostamise protsess

Arengukava koostamise protsess sai alguse Tartu linna arengusuundade ühtse mudeli loomisega. Selline mudel annab tervikliku pildi ja selge arusaama linna strateegilistest dokumentidest ning nende omavahelistest seostest. Lisaks aitab see jälgida arengukavas seatud eesmärkide täitmist ja tegevuste elluviimist.

Arengumudeli põhjal hakati looma arengukava sisu. Selle stardipunktiks oli 5. mail 2023 toimunud visioonikonverents, mis tõi kokku inimesi erinevatelt elualadelt ja kutsus kaasa mõtlema, kuhu Tartu linna arengut lähikümnenditel suunata.

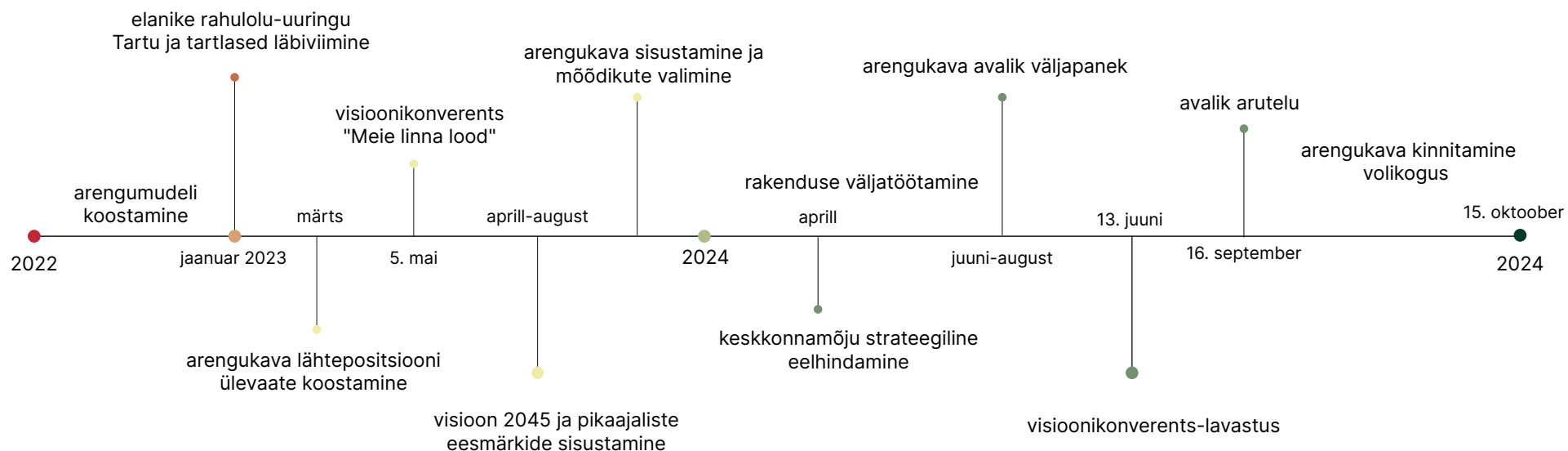
Järgnesid strateegiapäevad linnavalitsuse töötajatega, kus sõnastati visioon aastaks 2045, seati strateegilisi sihte ja pikemaajalisi eesmärke. Pikaajalised strateegilised sihid arutati seejärel läbi nii valdkondade ekspertide, linlaste, linnavolinike kui ka linnajuhtidega.

Seejärel jätkus 2023. aasta teisel poolel töö arengukava lühemaajaliste eesmärkide, tegevuste ja mõõdikutega. Taas toimus mitmeid arutelusid nii linnavalitsuse töötajate, ekspertide kui ka erinevate huvirühmade esindajatega. Lisaks said linlased avaldada arvamust

vastates küsitlusele või osaleda temaatilistel seminaridel. Eraldi kohtuti noorte ja eakate esindajatega, et nende hääl linna arengu kavandamisel paremini kuulda oleks.

2024. aasta kevadel sai arengukava nii küpseks, et see kõigile tutvumiseks, arutamiseks ja kaasa rääkimiseks avalikule väljapanekule suunata. Lõplikult valminud arengukava kehtestab linnavolikogu sügisel.

Arengukava koostamise ajakava

Arengukava ülesehitus

Läbivad teemad

Koostamine

Lähtekoht

Visioon 2045

Väärtused

Fookusteemad

Elluviimine

Strateegia tasand

Heaolu, kogukond ja kultuur

Haridus, ettevõtlus ja innovatsioon

Keskkond ja linnaruum

↳ visioon ja pikaajalised sihid (S)

Arengukava tasand

Heaolu

Kogukond

Kultuur

Haridus

Ettevõtlus ja innovatsioon

Keskkond

Linnaruum

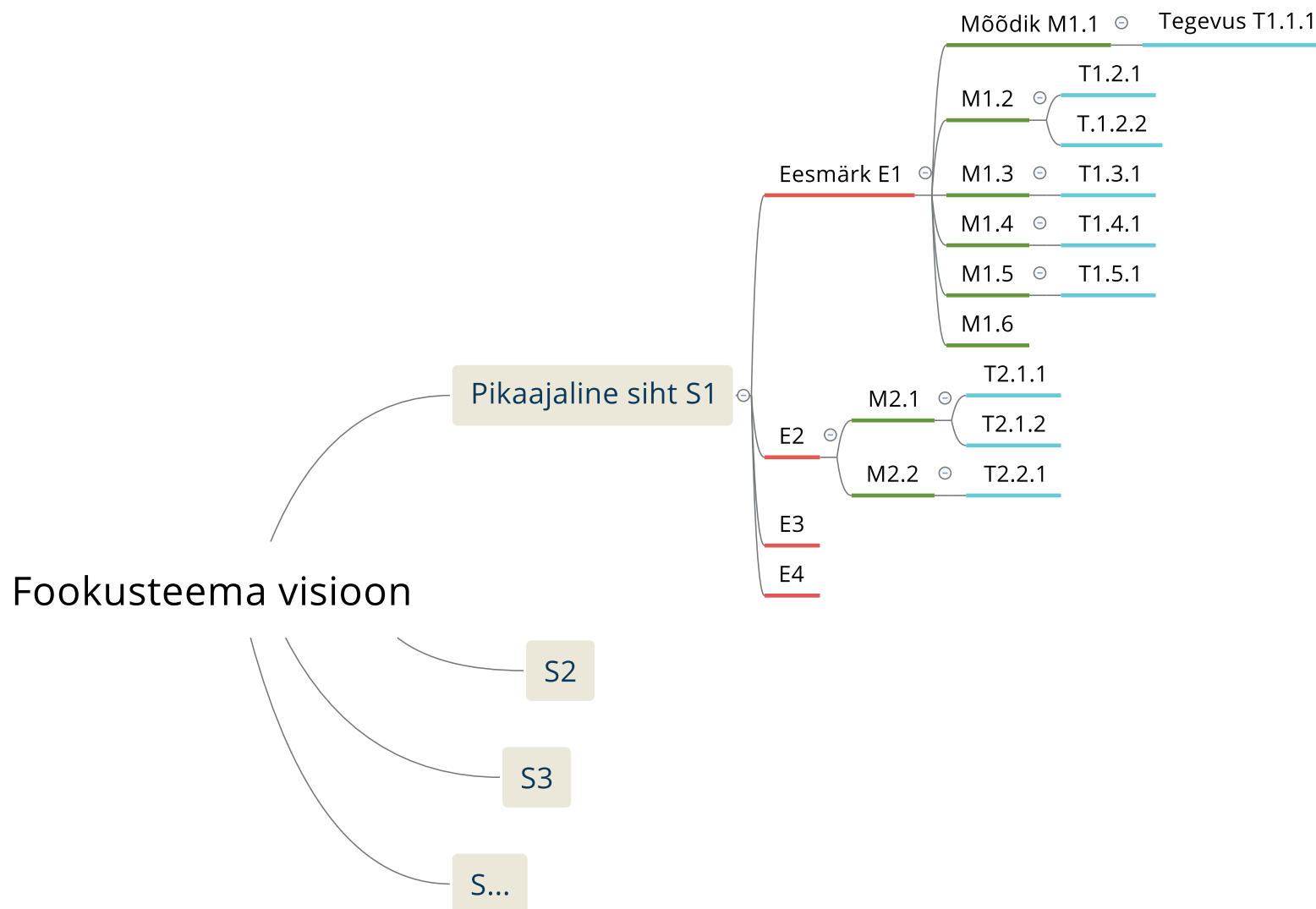
↳ hetkeolukorra analüüs, arenguvajadused ning vaade lähitulevikku

↳ eesmärgid (E)

↳ mõõdikud (M)

↳ tegevused (T)

Arengukava seoste skeem

Arengukava koostamise lähtekoht

Tallinna Ülikooli töörühma koostatud [arengukava lähteotsiooni ülevaade](#) sisaldab kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses loetletud valdkondade probleemide ja võimaluste analüüsi ning arenguvajadusi.

Lisaks koostati [hetkeolukorra ülevaade](#) pikaajalistest valdkondlikest suundumustest, et mõista, mis mõjutab linna arengut lähitulevikus ja milline on Tartu potentsiaal aktuaalsete väljakutsete lahendamiseks. Ülevaate koostamiseks töötati läbi paljud linna ja riigi tasandi uuringud ja arengudokumendid ning tehti intervjuud linnavalitsuse ja allasutuste ekspertidega. Vaadati tagasi kehtiva arengukava elluviimisele ja arutati, millistes linna arengu küsimustes on saavutatud edu ja millistes on tajutud tagasilööke ja vajatakse muutust kõige enam.

Tartu on heas seisus nii majanduskeskuse kui ülikoolilinnana, pakkudes soodsaid elatusvõimalusi, head elukeskkonda, rikkalikku kultuurielu ja rohelist linnaruumi. Tartut teatakse rattaringluse edendaja, julge nutilinna ja Euroopa kultuuripealinnana.

Ühe olulise arengut pidurdav tegurina on nähtud rahvusvaheliste transpordiühenduste nõrkust, mille ületamiseks on Tartu linn astunud olulisi samme. Tänu sellele taastus 2024. aasta kevadel lennuühendus Helsingi ja Tartu vahel, mis pakub häid võimalusi äri- ja puhkusereisideks.

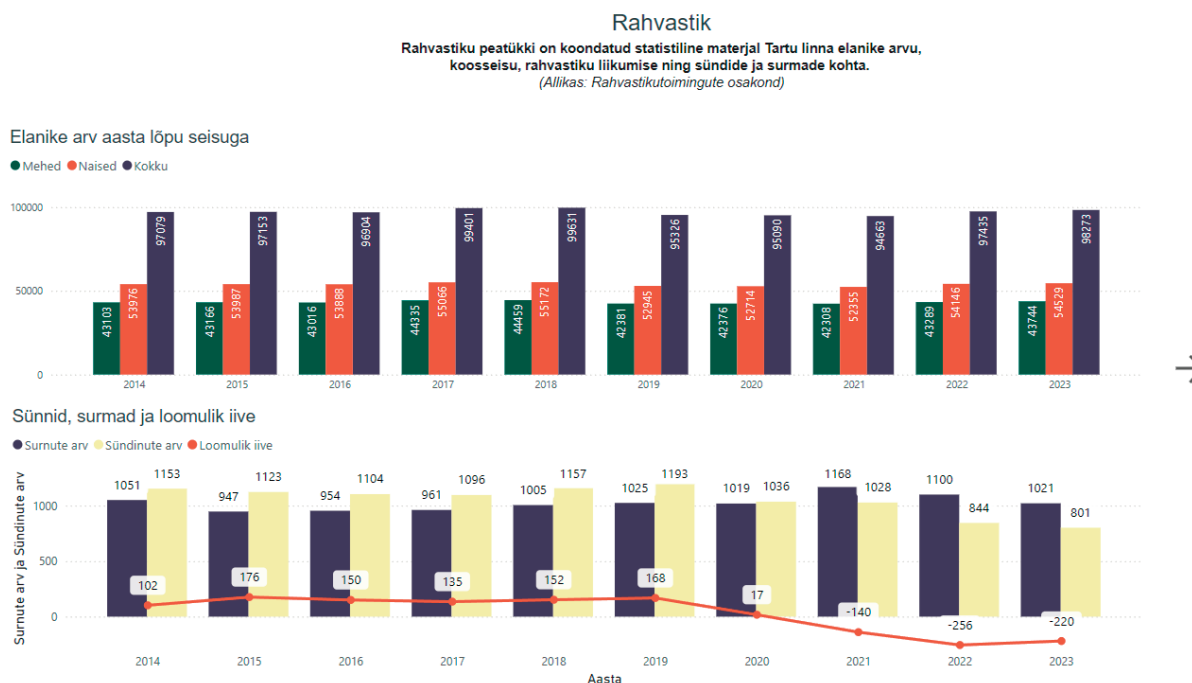
Demograafilised näitajad

Tartu demograafiline olukord on hea. Kuigi rahvastik vananeb nagu Eestis üldiselt, on siin pensioniealiste osakaal väiksem ja kõrgelt haritud inimeste osakaal suurem Eestis keskmisest.

1. jaanuariks 2023 on Tartu elanike arv kasvanud 98 273 inimeseni, mis tähendab 838 inimese võrra suuremat arvu võrreldes eelneva aastaga. Märkimisväärne on välisriikidest saabunud inimeste arvu kasv – 2268. Eelneval aastal oli see 3579 inimest. Ehkki Tartu elanike arv on pikka aega vähenenud ja olulist kasvu ei ennustata, näitavad tulevikuprognosid, et rändest tingitud stsenaariumi korral võime ületada 2040. aastaks märgilise 100 000 elaniku piiri Tartus.

Tartus on noori võrreldes Eesti keskmisega üsna palju. Vanuses 7 kuni 26 eluaastat on noorte osakaal püsinud viimastel aastatel stabiilselt umbes 24% juures. Rahvastiku loomulik iive on 2023. aasta seisuga negatiivne ehk -220. Demograafiline tööturusurve indeks on püsinud alates 2022. aastast stabiilselt 1,08 tasemel.

Tartu rändesaldo, sealhulgas nii Eesti-sisene kui ka rahvusvaheline ränne, on 314. Rände analüüs näitab, et enim liikumist toimub Tartu linna ja Tartu maakonna vahel. 2023. aastal lahkus Tartu linnast Tartu maakonda 1840 inimest ja Tartumaalt saabus 1317 inimest.

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta [rakendust](#)

Tartu linna võimalused

Tartu tugevused ja võimalused on tihedalt seotud elukeskkonnaga. Tartu pakub loomingulist ja vaimset õhkkonda, mida toetab kvaliteetne linnaruum, sealhulgas on üha enam väärtustatud Emajõe-äärne ala ning jalakäijatele ja jalgratturitele sõbralik kesklinn. Erinevate valdkondade seas hindavad elanikud Tartu linna kõrgeimalt just elukohana – seda kinnitab rahulolu kõrge tase, ulatudes lausa 95 protsendini elanikest. Hea elukeskkond annab võimaluse meelitada talente Tartusse tulema ja siia jääma.

Tartu trumbiks on ka õpiränne ja sellega seotud rahvusvahelistumine. Viimastel aastatel on tudengite arv Eestis kahanenud, mis tuleneb väiksemast sündimusest 1990ndatel. Siiski võib 2000ndate sündimuse tõus viia tulevikus tudengite arvu kasvule. Välistudengite arv on tõusnud, kuid neid on siiski vähem kui Tallinna ülikoolides.

Oluline on Tartu staatus ülikoolilinnana. See mitte ainult ei meelita noori linna õppima, vaid mõjutab ka majandust ning elavdab Tartu mainet ja kultuurielu. Tartu konkurentideks on pealinna ülikoolid, kuid enamgi veel muu maailma tipptasemel haridusasutused. Tartu näeb tudengites linna arengu suurt potentsiaali, ent paljud ei seo oma elu pärast õpingute lõppu Tartuga.

Tartlaste haridustase on võrreldes Euroopa keskmisega kõrge – kõrgharidusega on 42 protsenti elanikkonnast. See on hea eeldus uute tehnoloogiate ja tootmisviisidega kohanemiseks.

Tulenevalt Tartu ettevõtluse profiilist, pole tootmisest tingitud keskkonnasurve kõrge. Viimase tosina aasta jooksul on Tartus märkimisväärselt kasvanud IKT-alane ettevõtlus, tuues endaga kaasaegsema rahvusvahelise ettevõtluskultuuri.

2020. aastal valminud Tartu Ülikooli Delta keskus on ettevõtluse arendamise algatuste ja programmidega oluliselt ergutanud ettevõtlusalast keskkonda, eriti iduettevõtluse osas. Tartu Ülikooli tehnoloogiainstituut tegutseb samuti aktiivselt ja paranenud on Tartu Teaduspargi toimimine. Lisaks on mitmed Tartu ettevõtted loonud paljulubavaid koostöösuhteid kosmose- ja kaitsetööstusega. Tartu Ülikooli biotehnoloogia valdkond, millel on üks kõrgeimaid teaduspotentsiaale, võib tuua ettevõtlusse mastaapseid läbimurdeid, nagu näiteks Icosagen AS-i tegevus.

Kultuurivaldkonna üheks oodatumaks sündmuseks on südalinna kultuurikeskuse avamine 2029. aastal. Keskusest saab kõigile Tartu elanikele ja külalistele avatud kultuuriga sisustatud kvaliteetne avalik ruum. Keskuse keskse telje moodustavad Tartu Linnaraamatukogu ja Tartu Kunstimuuseum. Seal leiavad koha praktiliselt kõik kunstivaldkonnad: kirjandus, kultuuripärand, kujutav kunst, etenduskunstid, arhitektuur, disain, muusika, filmikunst ja loomemajandus.

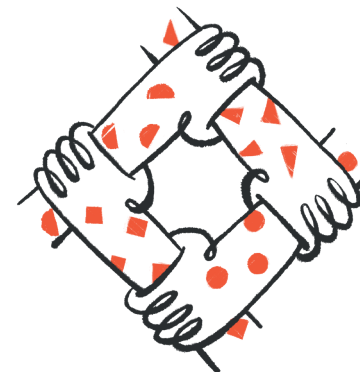
Tartu linnavalitsuse väärtused

Tartu linnavalitsusel on pea kõikide töötajate osalusel kokku lepitud väärtused, millest töös lähtutakse. Need väärtused peegelduvad linnavalitsuse igapäevaelus, otsustes, juhtimises ja kommunikatsioonis.

HOOLIVUS

Aitame üksteist. Väärtustame koostööd ja igaühe panust. Otsime inimlikke lahendusi.

Me ajame ühist asja ja kedagi ei tohi jätta tema murega üksi. Märkame kolleegi, kui tal on probleem ja pakume abi. Ei häbene ka ise abi paluda. Tunnustame kolleegi siiralt, kui raskused saavad ületatud või tööülesanne edukalt tehtud. Väärtustame teiste inimeste, nii kolleegide kui ka linnakodanike tööd ja aega.

TARKUS

Oleme asjatundlikud ja õpihimulised. Arendame oma teadmisi ja oskusi ning rakendame neid, et Tartu oleks parima elukeskkonnaga linn.

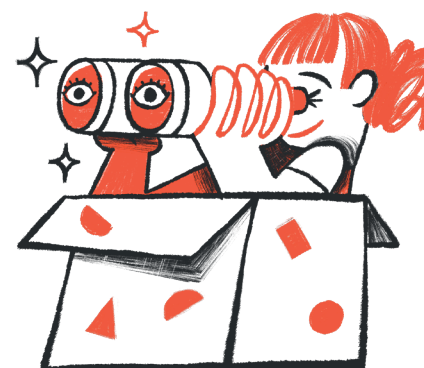
Arendame ennast, küsime, kuulame, õpime, oleme uudishimulikud. Analüüsime olukorda nii enne muutusi kui ka pärast, oleme süsteemsed. Leiame eesmärgi ja küsime, millist väärtust ja kellele see loob. Oleme valmis värbama väga häid spetsialiste või leidma talente meile nõu andma.

UUENDUSMEELSUS

Oleme avatud ja uudishimulikud, julgeme proovida uusi lahendusi kartmata eksida.

Õpime teiste parimatest kogemustest, julgeme proovida kartmata eksida. Oleme valmis muudatusteks, sest neid tuleb ikka ette. Jälgime oma tööprotsesse ja kaardistame neid. Võtame julguse küsida ja arvamust avaldada. Paindliku töökorralduse korral kasutame oma aega targalt.

Arengukava fookusteemad

Fookusteemad on Tartu linna jaoks olulised põhimõtted ja suunajad, mida järgitakse linna juhtimisel ja teenuste disainimisel. Neid põhimõtteid rakendatakse valdkondlike eesmärkide seadmisel, kusjuures põhimõtete osatähtsus võib valdkonniti mõnevõrra erineda.

LIGIPÄÄSETAVUS

Tartu linna avalikud teenused peavad olema kättesaadavad, ligipääsetavad ja kvaliteetsed. Seda nii füüsilises kui ka digitaalses ruumis, olenemata inimese elukohast, vanusest, erivajadusest või muust tunnusest. Ligipääsetavuse tagamiseks pööratakse erilist tähelepanu eakatele, erivajadustega inimestele, lastele, väikelaste vanematele ja ajutise terviseprobleemiga inimestele.

Linnakeskkonna kujundamisel arvestatakse kõigi inimeste vajadustega ning tagatakse igaühele nii vaimse, füüsilise kui ka digiruumi ligipääsetavus ja mugavus. Infovahetus ja e-teenused peavad olema lihtsalt kasutatavad ja tagama kõigile võrdsed võimalused.

TEADMISTEPÕHISUS

Tartu areneb targalt, toetudes kvaliteetsetele andmetele, pädevatele teadmistele ja tartlaste tagasisidele. Andmevahetuse protsesse muudetakse sujuvamaks, kaasates rohkem partnereid, lihtsustades infoliikumist ning andmeid ühendades ja ristkasutades. Otsustes järgitakse kvaliteetse linnaruumi põhialuseid ja kaasava disaini põhimõtteid. Tegevusi ja teenuseid arendatakse tervikuna – valdkondadeülelselt ja integreeritult. Lisaks keskendutakse ohtude märkamisele ja ennetamisele ning hoiakute, oskuste ja käitumise muutmisele.

INNOVATSIOON

Tartu linn on innovaatiline arenduskeskus, kus töötatakse välja uuenduslikke ja tulevikku suunatud lahendusi. Tartu on julge piloteerija ja nutikate lahenduste kasutaja.

Linn toetab kestlikke tehnoloogiaid ja andmepõhiseid teenuseid mitmesugustes valdkondades, nagu näiteks kosmoseuuringud, teaduspõhine loomemajandus, kaitsetööstus, tervis, toit, mehitamata mobiilsus või vesinik.

Tartu on avatud ja koostööd hindav keskkond, kus soodustatakse uute teenuste ja toodete testimist ning kasutuselevõttu. Linn toetab koostööskuste arendamist teadlaste, haridusasutuste, ettevõtjate ja avaliku sektori seas. Samuti aitab Tartu kaasa sotsiaalsele innovatsioonile, toetades sotsiaalset ettevõtlust, elanike ja kogukondade algatusi, mis otsivad lahendusi ühiskonna ees seisvatele probleemidele.

KESTLIKKUS

Keskkonnahoidlikkus ja kliimanetraalsus on oluline kõigis eluvaldkondades. Näiteks on Tartu võtnud kohustuse loobuda mittetaastuvate energiaallikate kasutamisest linnale kuuluvates hoonetes, tänavavalgustuses ja ühistranspordis. Lisaks läheb linn avalike teenuste osutamisel üle taastuvatest allikatest pärit energiale ja heitmevabadele transpordikütustele. Tartu astub ka samme, et olla vastutustundlik ja keskkonnasäästlik nii linna valitsemisel kui ka kultuuri ja turismi korraldamisel. Tartu eesmärgiks on vähendada jäätmete teket ja edendada ringmajandust. Samal ajal tõstab linn tartlaste teadlikkust keskkonna- ja kliimarisikidest ning julgustab neid igapäevaelus keskkonnahoidlikult tegutsema.

KOOSLOOME

Tartus on ühtne kogukond. Nii linnavalitsus kui ka elanikud teevad head koostööd Tartu linnaelu paremaks muutmiseks. Avatus on linna juhtimisel võtmetähtsusega, kattudes ka riigi pikaajalise strateegia “Eesti 2035” sihtidega. Otsuseid tehakse kaasamise head tava arvestades. Edaspidi luuakse järjest mitmekülgsemaid võimalusi linlaste ja koostööpartnerite kaasamiseks otsuste kujundamisse.

TUNNUSTAMINE

Tartus märgatakse ja tunnustatakse valdkondade eestvedamise, vabatahtlike algatuste ja väljapaistvate saavutuste eest. Tunnustamise traditsioonid on lahutamatu osa Tartu elu-, töö-, õpi- ja ärikeskkonnast.

Tartus hinnatakse kõrgelt sotsiaal-, haridus-, kultuuri- ja spordivaldkonna töötajaid, pakkudes neile toetavat ja motiveerivat füüsilist ja vaimset keskkonda, ning tõstetakse valdkonna ametite mainet.

Elluviimine ja seire

Arengukava eesmärgid ja mõõdikud on töövahendid, mis aitavad veenduda, et kõik vajalikud ideed saavad teoks ja kus me parasjagu sel teekonnal oleme.

Arengukava lühiajalised eesmärgid on jagatud seitsmesse linnavalitsemise valdkonda: heaolu, kogukond, kultuur, haridus, innovatsioon, ettevõtlus, keskkond ja linnaruum. Arengukava eesmärgid aitavad pikaajalise strateegia eesmärke jagada väiksemateks osadeks, mis on saavutatavad lühemas ajaperspektiivis ja peegeldavad valdkondlikke arenguvajadusi.

Arengukava tegevused koondavad kokku konkreetseid ülesandeid, mis aitavad eesmärke saavutada. Nende planeerimisel võeti aluseks Tartu arengudokumendid, näiteks "[Tartu energia 2030](#)" või "[Tartu Kultuuristrateegia 2030](#)", ning riikliku tasandi strateegilised dokumendid.

Tegevuste mõju hinnatakse mõõdikutega, mida jälgitakse igal aastal või kindla perioodi tagant vastavalt meetodikale. Mõõdikud annavad üldise ülevaate sellest, kas ja kui kiiresti liigub Tartu eesmärkide suunas, kasutades valgusfoori meetodit. Roheline värv kinnitab, et liigutakse soovitud suunas. Mõõdikud koos sihtnäitajatega töötati välja Tartu arengukava koostamise käigus 2023–2024.

Mõõdikute valikul eelistati juba mujal kasutatud meetodeid, mida kohandati Tartu jaoks. Enamik mõõdikuid pärineb Tartu uuringutest, näiteks "[Tartu ja tartlased 2023](#)" või kultuuris osalemise uuring. Lisaks kasutatakse ka riiklikest arengudokumentidest pärit mõõdikuid. Kestlikkuse ja kliimanetraalsuse osas tugineb mõõdikute valik "[Tartu energia 2030](#)".

Arengukava koostamisel lähtuti [ülemaailmsetest säästva arengu eesmärkidest](#), mis on hea abivahend erinevate valdkondade vahel tasakaalu hoidmiseks ja võimaldab võrrelda Tartu arengut teiste maailma piirkondadega. ÜRO raamistikust tuntud ikoonidega on toodud välja säästva arengu eesmärgid, mille täitmisesse Tartu arengukava tegevused panustavad.

Kõik näitajad 2023. aasta kohta ei pruugi aruandluse ajaks olla kättesaadavad. Näiteks tulevad mõned andmed aastase nihkega või põhinevad viieaastase intervalliga planeeritud küsitlusel. Sel juhul on 2023. aasta kohta antud värskemad saadaolevad andmed. Üldjuhul võeti lähtenäitajaks 2023. aasta andmed, välja arvatud tartlaste rahuloluküsitluse tulemustel põhinevad näitajad.

Mõõdikute leppemärgid

 Ootame kasvu, liigume soovitud suunas

 Ootame kasvu, liigume mitte soovitud suunas

 Ootame kasvu, seisame paigal

 Ootame kasvu, liigume soovitud suunas

 Ootame kasvu, liigume mitte soovitud suunas

 Ootame kasvu, seisame paigal

 Ootame kasvu, liigume soovitud suunas

 Ootame kasvu, liigume mitte soovitud suunas

 Ootame kasvu, seisame paigal

 Ootame kasvu, liigume mitte soovitud suunas

 Ootame kasvu, seisame paigal

Heaolu, kogukond ja kultuur

Visioon ja pikaajalised sihid

Kõik tartlased tulevad toime ja on sotsiaalselt kaitstud. Tartu linna inspireeriv ja ergutav keskkond julgustab elanikke looma ja katsetama uusi ideid. Linna arengut kujundavad otsused sünnivad koostöös, tuginedes teadusele ja silmas pidades kestliku arengu põhimõtteid.

Tartu kultuurielu on rikkalik ja rahvusvaheliselt tunnustatud, inimeste arengut ja eneseteostust toetavad mitmekülgsed huvitegevused. Tartu tugevalt seotud ja aktiivne kogukond aitab igas olukorras hakkama saada.

- S1 Tartu on iseseisvaks hakkamasaamiseks parim koht, kus vajadusel saab alati tuge.
- S2 Tartlased osalevad aktiivselt linna arendamises, nii omaalgatuslikult kui ka kaasa rääkides.
- S3 Linn, kogukond ja üksikisik saavad kriisi korral hakkama.
- S4 Tartus on rikkalik ja rahvusvaheliselt hinnatud kultuurielu koos maailmatasemel sündmustega.
- S5 Tartu teeb otsuseid andmepõhiselt ja avalikud teenused on mugavalt kättesaadavad.

Heaolu

Tervislik eluviis on Tartus oluline – tervisekäitumist edendavad terviseteadlikud ja aktiivsed elanikud. Tartumaa inimeste hinnang oma tervisele on olnud siiani Eesti parim, mis viitab selgelt heale elukeskkonnale ning vajalike tervise- ja sotsiaalteenuste kättesaadavusele. Tartu linn aitab tõsta inimeste teadlikkust terviseriskidest ja loob linnaruumi, mis toetab tervislikke valikuid.

Tulevikus võib kohalikele omavalitsustele delegeeritud sotsiaalvaldkonna ülesannete arv kasvada. Praegu peavad omavalitsused pakkuma 13 erinevat sotsiaalteenust, Tartu linn aga pakub juba nüüd 104 teenust, mis aitavad lastel, peredel, eakatel, puuetega inimestel ja teistel abivajajatel toime tulla.

Linnaelanike ootused toimetulekuabile on kõrged. Arengukava aruteludest ilmnes vajadus parandada teenuste kättesaadavust veelgi. Selle all mõistakse mitte ainult teenuste füüsilist olemasolu, vaid ka menetluse lihtsust, kergemat juurdepääsu infole, teenuste taskukohasust ja ooteaegade lühendamist.

Suureks ülesandeks on viia hooldusteenus kooskõlla vajadusega ja muuta see taskukohaseks. Seda raskendab riigi hooldereformi alarahastus ja töötajate puudus. Lahenduste leidmine nõuab valdkonna atraktiivsuse suurendamist, sealhulgas motiveerivate töötingimuste tagamist ja ameti maine tõstmist.

Toimetulekut toetavate teenuste kättesaadavust mõjutab ka elanikkonna vananemine ja teenusturism, nii Tartu lähiümbrusest kui ka laiemalt Lõuna-Eestist.

Arenguvajadused:

- Elukeskkonna ja avaliku ruumi kujundamine terviseprobleeme ennetavaks ja tervislikke eluviisivalikuid toetavaks.
- Vajaduspõhiste sotsiaalteenuste kättesaadavuse tagamine.
- Ennetuse tähtsustamine sotsiaalteenuste arendamisel.
- Motiveeriva töökeskkonna arendamine valdkonna töötajatele.
- Sotsiaalvaldkonna maine parandamine.

Tartu toetub strateegiate "[Eesti 2035](#)" ja "[Heaolu arengukava 2023-2030](#)" väärtustele, et luua toetav keskkond, mis aitab inimestel igapäevaeluga paremini hakkama saada.

Strateegia "[Eesti 2035](#)" keskendub kõigi inimeste väarikuse ja hea elukvaliteedi edendamisele ning tervislike eluviiside soodustamisele. "[Heaolu arengukava 2023-2030](#)" pöörab tähelepanu Eesti inimeste heaolule, pidades tähtsaks avaliku, kolmanda ja erasektori koostööd, inimeste individuaalset vastutust oma tervise ja heaolu ees ning kogukondade aktiivset kaasamist.

Kohalike omavalitsuste ülesannete kasvades ja vahendite vähenedes muutuvad aina kaalukamaks kogukonnateenused ja -toetus, probleemide ennetamine ja varajane märkamine ning tervislikud eluviisid.

Eesti inimarengu aruanne 2023 "[Vaimne tervis ja heaolu](#)" rõhutab, et inimese vaimset tervist ja heaolu vormib lisaks elustiilivalikutele ka igapäevane elukeskkond, sealhulgas suhted, digitaalne maailm ja füüsiline ümbrus.

Ennetustegevus töötab juhul, kui linna kõik eluvaldkonnad toimivad koos – heaolu ja tervis on olulised kõigis poliitikates. Tartu linnale on eluliselt tähtis kujundada elukeskkond ja avalik ruum selliselt, et need toetaksid tervislikke eluviisivalikuid ning suurendaksid teadlikkust terviseriskidest.

Uuel arenguperioodil keskendubki linn ennetusele, luues vajaduspõhiseid sotsiaal- ja hoolekandeteenuseid, mis aitavad inimestel korraldada oma elu võimalikult iseseisvalt.

Oluline on innustada kogukonda võtma vastutust nii enda kui ka teiste toimetuleku ja tervise eest ning kaasata neid teenuste korraldamisse. Näiteks võivad organisatsioonid pakkuda koduteenuseid vabatahtlike abiga või veedavad vabatahtlikud aega lastega, kes kasvavad asenduskodudes.

Eesmärgid, mõõdikud ja tegevused

1. eesmärk

2. eesmärk

3. eesmärk

4. eesmärk

E1. Tartu elukeskkond ja teenused toetavad hakkamasaamist kogu elu jooksul

S1

Mõõdikud

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

- T1.1.1. Paindlike õpivõimaluste loomise toetamine üld- ja kutsehariduses, sh individuaalsed õpirajad, paindlikkus õppeprotsessis ja õpikeskkonnas
- T1.2.1. Kodus elamist toetavate teenuste arendamine
- T1.2.2. Vanemaealiste teadlikkuse tõstmine abi küsimiseks ja selle saamiseks
- T1.3.1. Aktiivsele ja tervislikule eluviisile suunavate valikute soodustamine kogu elukaare jooksul
- T1.4.1. Tagasisidestamise meetodika väljatöötamine ja rakendamine
- T1.5.1. Töötukassa tegevuste võimendamine, nt karjäärimessid
- T1.5.2. Töökohapõhise õppe ja praktika toetamine koos VOCO-ga ja ettevõtjate koostöö soodustamine

T1.5.3. Noorte ettevõtlikkuse toetamine läbi Ärinõuandlale antava toetuse

T1.5.4. Inkubatsioonikeskustesse tehtav investeering

T1.6.1. Tervist toetava ja turvalise keskkonna pakkumine, sh jalgsi käimise soodustamine, liikuma kutsuv kool, terviseüritused

T1.6.2. Avatud spordi- ja mänguväljakute rajamine; harrastusliikumise klubide toetamine; info levitamine ja tingimuste loomine, sh elementaarne rahastus juhendajale

T1.6.3. Tervislike eluviiside ja liikumist soodustavate valikuvõimaluste arendamine, sh terviseteadlikkuse tõstmine, tervisliku toitumise soodustamine eriti haridusasutustes ja liikumiste toetamine, nt eakate kõnniringid

1. eesmärk

2. eesmärk

3. eesmärk

4. eesmärk

E2. Tartus on hoolekandeline abi kättesaadav

S1

Mõõdikud

Aeg abivajaduse tekkimisest
abi saamiseni

M2.1.

Kogukonda kaasavatel
sündmustel osalenute arv

M2.2.

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

T2.1.1. Kvaliteetse hoolekandeline abi tagamine

T2.1.2. Hinnatud abivajaduse korral on tagatud kiire ja asjakohase abi tagamine

T2.2.1 Uute praktikate loomine kogukondadega koostöös ja teadlikkuse tõstmiseks

E3. Sotsiaalvaldkonna töötajad on motiveeritud ja tunnustatud

S1

S8

Mõõdikud

Linnavalitsusse või
allasutustesse tagasipöördujad
sotsiaalvaldkonnas

M3.1.

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

T3.1.1. Hea töökeskkonna ja -vahendite, motiveerivate teenuste, peresõbralikkuse ja konkurentsivõimelise palga võimaldamine

T3.1.2. Valdkonna tegijate seas valdkonna maine tõstmisele suunatud lahenduste väljatöötamine ja rakendamine, sh teadlikkuse tõstmine, edulugude levitamine

E4. Tartlane käitub terviseteadlikult

S1 S11

Mõõdikud

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

- T4.1.1. Ühisteks tegevusteks kohtade loomine erinevate huvidega ja erinevas vanuses inimestele
- T4.1.2. Rohkem objekte linnaruumis lastele ja noortele, nt mänguväljakud eri vanuses lastele, mängulised tänavad
- T4.1.3. Terviseradade ja puhkealade võrgustiku arendamine
- T4.1.4. Kooli- ja lasteaia alade üldsusele kasutamiseks avamine
- T4.1.5. Emajõe ja kallaste ala arendamine aktiivsete tegevuste keskkonnaks ning vaba aja veetmiseks
- T4.1.6. Avalike hoonete ja tänavaruumi riskasutamine, sh ürituste läbiviimine, ruumi eksperimendid
- T4.2.1. Avatud spordi- ja mänguväljakute rajamine; harrastusliikumise klubide toetamine; info levitamine ja tingimuste loomine, sh elementaarne rahastus juhendajale

T4.3.1. Avatud spordi- ja mänguväljakute rajamine

T4.3.2. Harrastusliikumise klubide toetamine

T4.3.3. Info levitamine ja tingimuste loomine, sh elementaarne rahastus juhendajale

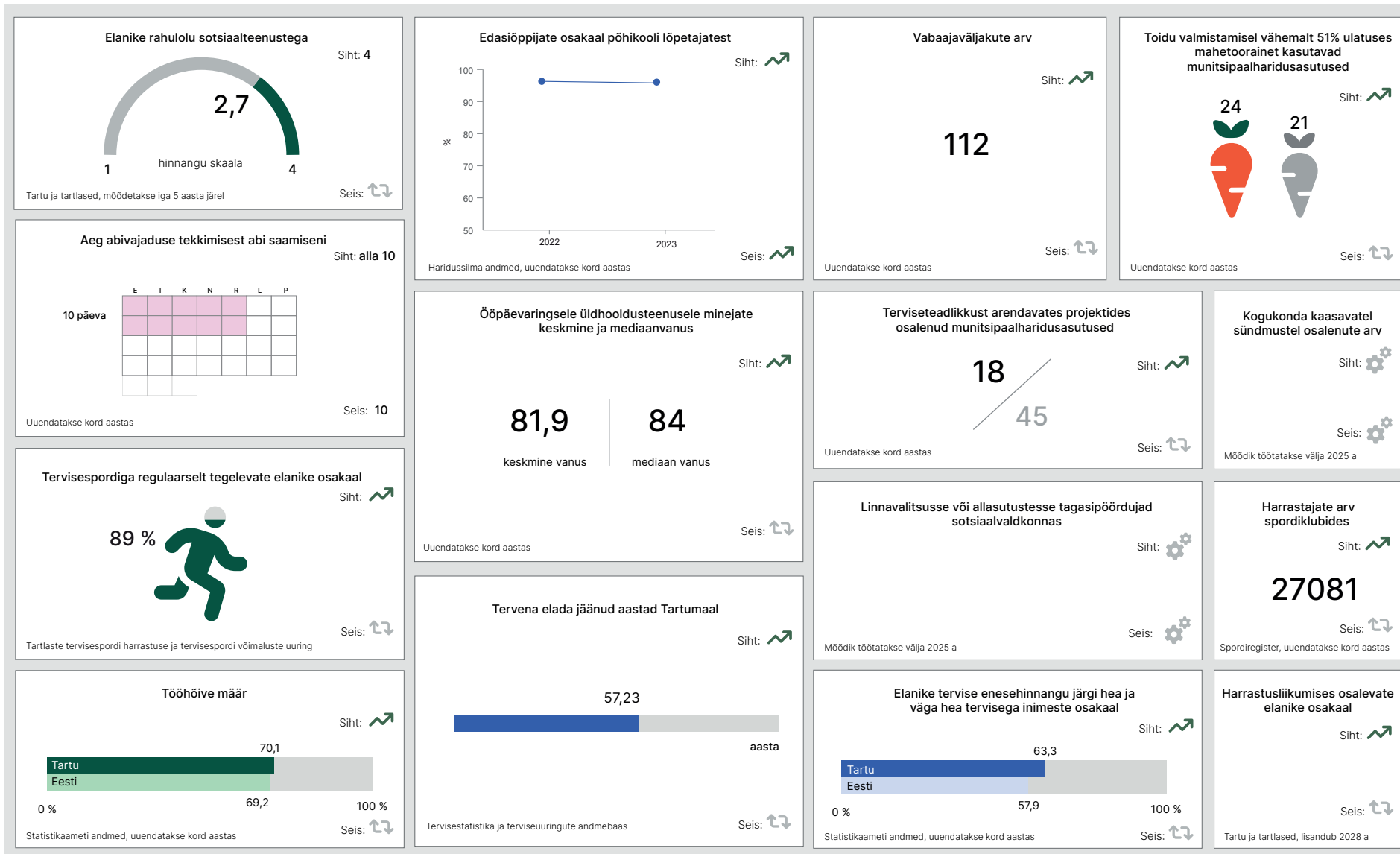
T4.3.4. Spordisündmuste läbiviimise soodustamine

T4.4.1. Tervist edendavate tegevuste ja võrgustike arendamine

T4.5.1. Munitsipaalharidusasutuste toitlustamisel eelistatakse võimalikult tervislikku, st naturaalselt, puhas ja mahetoorainet

T4.5.2. Munitsipaalharidusasutuste toitlustamisel lähtutakse Tartu Linnavalitsuse nõuetest, mis tagavad rikkaliku ja mitmekülgse toiduvaliku

Elluviimine

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Kogukond

Kogukond ei ole vaid ühes piirkonnas elavad inimesed, vaid see on ka sotsiaalsete suhete võrgustik. Tartu on edukalt elavdanud kogukondlikku elu – siin korraldatakse linnaosapäevi, luuakse kogukonnaaedasid ja toimub palju muid algatusi.

Uuringute kohaselt peab ligi 80% tartlastest kogukondlikke tegevusi oluliseks, kuid 2023. aastal osales neis vaid 30% elanikest. Märkimisväärne on, et suur osa tartlastest (37–61%) ei osanud kokkupuute puudumise tõttu hinnata võimalusi osaleda Tartu linna elu kujundamisel, mis osutab suurele potentsiaalile tartlaste ja kogukondade kaasamisel.

Tartu kohandub infoühiskonna muutustega, tagades, et teave jõuab kõigini arusaadavalt nii traditsiooniliste kui ka kaasaegsete infokanalite kaudu. Uuring [“Tartu ja tartlased 2023”](#) näitab, et linnaelu kohta saadakse teavet peamiselt (60%) traditsioonilisest meediast – trükimeediast, raadiost ja televisioonist. Ligikaudu pooled tartlased saavad infot Facebookist, teistel inimestelt ja Tartu koduleheküljelt.

Arengustrateegia [“Tartu 2030”](#) mõjuanalüüsist selgub, et tartlased tunnetavad linna juhtimist asjatundliku ja targana.

Arenguvajadused:

- Senisest suurem andmepõhisus linnaelu puudutavate otsuste tegemisel.
- Täiendavad võimalused kõigile lihtsalt kättesaadava teabe pakkumiseks.
- Linna arengus kaasaráärmise võimaluste laiendamine ja mitmekesistamine.
- Tartu kogukondade võimestamine.
- Kriisiolukordadeks valmisoleku kindlustamine.

Strateegia [“Eesti 2035”](#) seab riigivalitsemisel sihiks muuta avalike teenuste kasutamine võimalikult lihtsaks ja inimesi toetavaks. Avalikud teenused peavad olema nn taustal toimivad ja etteaimavad ning kasutama täielikult ära olemasolevaid andmeid.

Tartu linn jätkab andmepõhiste teenuste juurutamist, võttes eeskujuks ühistranspordi ja rattaringluse võrgustiku arendamise, mis tugineb nutikal andmeanalüüsil ja mobiilipositsioneerimisel.

On oluline asumiseltse ja kogukondi võimestada ning hoida linnas tugevat kohaidentiteeti. Tartu on mitmekultuuriline linn, kus tuleb toetada uussisserändajate integreerimist kogukonda, pakkudes keeleõpet, tegevusi ja tuge kohanemisel.

Säästev areng vajab kestlikke, avatud ja ühistööle suunatud kogukondi.

[Euroopa roheline kokuleppe](#) järgi on oluline, et mitte kedagi ega ühtegi piirkonda ei jäeta kogukonna arendamisel kõrvale. Tartu innustab elanikke aktiivselt kaasa rääkima, pakkudes selleks mitmekülgseid võimalusi. Lisaks julgustatakse elanikke osalema vabatahtlikes algatustes ja tunnustatakse nende panust.

Oluline on Tartu linna ja elanike valmisolek kriisiolukordades hakkama saada. Arvestada tuleb erinevate võimalike kriisidega, mis nõuavad varude olemasolu ja majanduse säilenõtkust. Strateegia "[Eesti 2035](#)" rõhutab kriisideks valmisoleku parandamise tähtsust kohalikes omavalitsustes. Täpsemad kohustused tulenevad [hädaolukorra seadusest](#).

Eesmärgid, mõõdikud ja tegevused

5. eesmärk

6. eesmärk

7. eesmärk

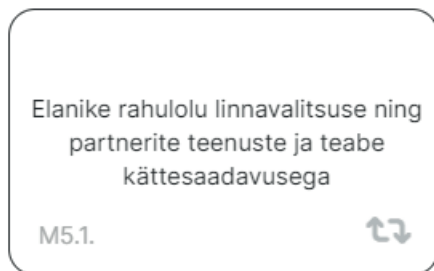
8. eesmärk

E5. Tartu linna ühine informatsioon on mugav ja kättesaadav

S5

Mõõdikud

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

T5.1.1. Kõigile, sh erineva keeletaustaga ja piiratud füüsiliste võimetega inimestele, ligipääsetava teabe edastamine, mh Tartu kodulehe uuendamine,

hoonete füüsiline ligipääsetavus

T5.1.2. Avalike teenuste korrastamine lähtudes teenusdisaini põhimõtetest

T5.1.3. „Ühe akna“ ehk linnaportaali arendus, lihtsa kasutajakogemuse põhimõtete kokkuleppimine ja kasutamine linna infokanalites, teenuse info kättesaadavus ühest allikast

T5.1.4. Teenuste teabe kaasajastamine, kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine

5. eesmärk

6. eesmärk

7. eesmärk

8. eesmärk

E6. Otsused tehakse koostöös ja teaduspõhiselt

S5

Mõõdikud

Andmepõhiste otsuste
tegemiseks kättesaadavate
infosüsteemide
andmekomplektide osakaal

M6.1.

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

T6.1.1. Senisest ulatuslikum koostöö ülikoolide ja teiste partneritega andmete väärindamiseks ja analüüsimiseks

T6.1.2. Suurem andmepõhisus otsustamisel, nt linna andmetele tuginev töölaud spetsialistidele ja juhtidele

T6.1.3. Linna eelarve andmete esitamise kvaliteedi ja loetavuse parandamine, nt eelarve töölaud

E7. Tartlased räägivad aktiivselt kaasa linna arengus ja osalevad kogukondlikes tegevustes

S2

Möödikud

<p>Kaasamiskava tegevuste ellu rakendamise osakaal</p> <p>M7.1. </p>	<p>Kaasava eelarve hääletamisel osalenute arv</p> <p>M7.2. </p>	<p>Tartu Linna Noortevolikogu kandidaadid ja hääletajad 14–20-aastaste elanike seas</p> <p>M7.3. </p>	<p>Asumiseltside liikmete arv</p> <p>M7.4. </p>
<p>Välismaalaste osaluse määr ühiskonnas</p> <p>M7.5. </p>	<p>Viimase 12 kuu jooksul vabatahtlikku tööd teinud elanike osakaal</p> <p>M7.6. </p>	<p>Elanike rahulolu osalemisvõimalustega linnaarengu ja –planeerimise küsimuste üle otsustamisel</p> <p>M7.7. </p>	<p>Asumiseltside korraldatud ürituste arv</p> <p>M7.8. </p>

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

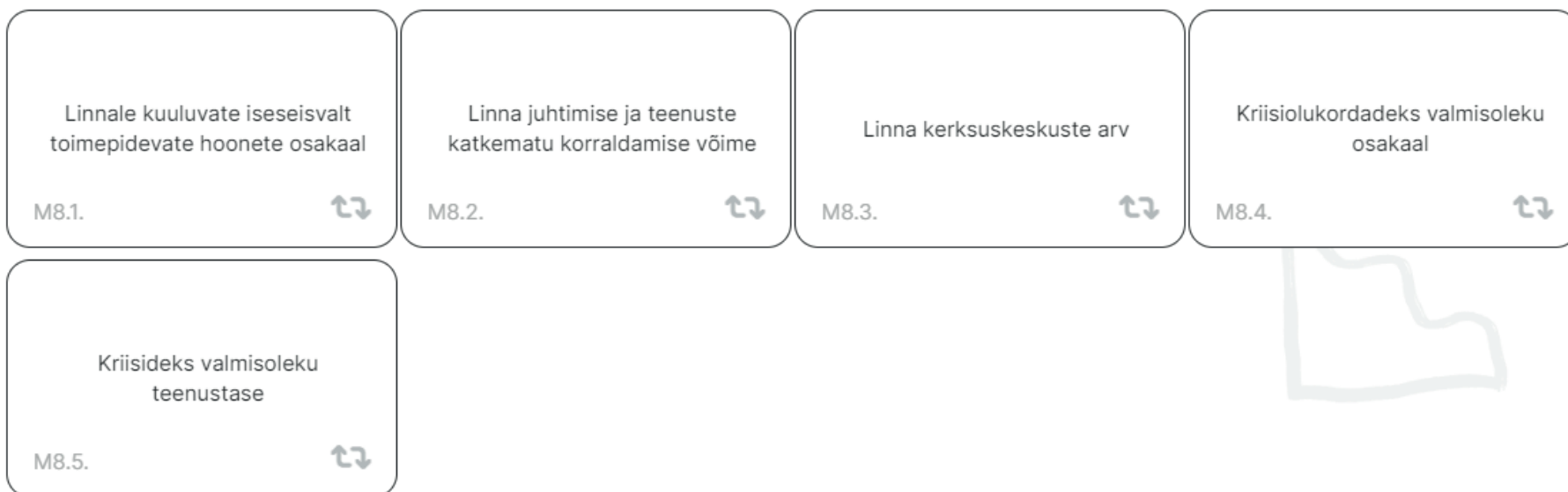
- T7.1.1. Kaasamiskava ehk kõikide huvigruppide kaasamis põhimõtete väljatöötamine ja tööle rakendamine poliitika kujundamise eri etappides
- T7.2.1. Linlaste osaluse suurendamine linnajuhtimises ja kaasava eelarve võimaluste arendamine
- T7.3.1. Noorte kaasärääkimise võimaluste mitmekesistamine ja linna arengusse kaasatuse suurendamine
- T7.3.2. Noortevolikogu tuntuse suurendamine noorte seas ning noortevolikogu suurem kaasärääkimine erinevates protsessides
- T7.4.1. Asumiseltside omaalgatusvõime tõstmine ja omaalgatuste tunnustamine, sh aktiivse kaasamise soodustamine
- T7.5.1. Uuississerändajate, tagasipöördujate ning erineva keele- ja kultuuritaustaga inimeste kohanemise toetamine
- T7.5.2. Tartus elavate erineva kultuuritaustaga rahvusvähemuste tegevuste ja sündmuste toetamine
- T7.6.1. Vabatahtliku töö ning mittetulundusühenduste heade algatuste rakendamine ja tunnustamine

E8. Tartu on kõige paremini kriisideks valmistunud Eesti omavalitsus

S3

Mõõdikud

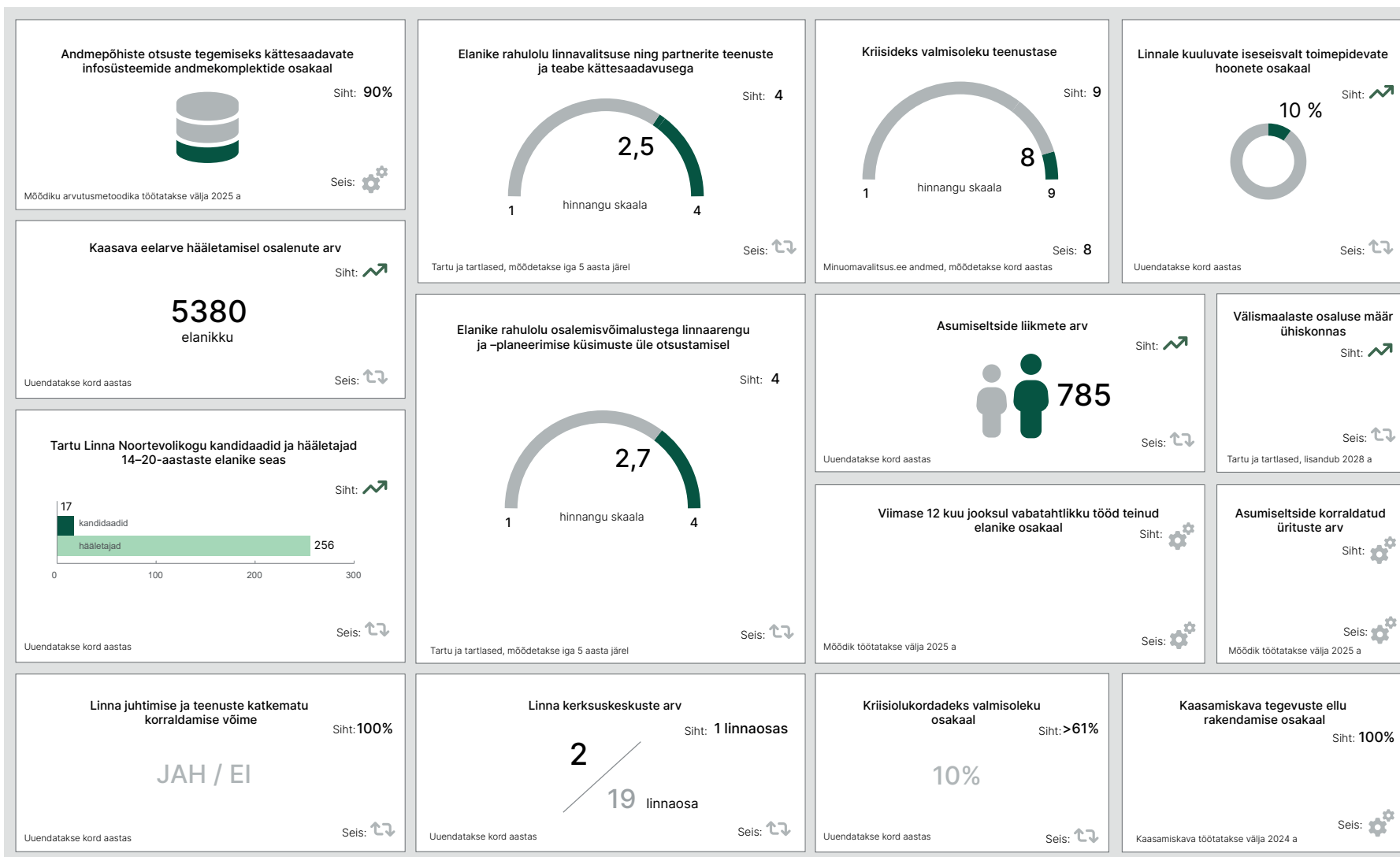
* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

- T8.1.1. Luuakse autonoomne elekritoite võimekus linnavalitsuse haldus-, haridus- ja sotsiaalasutuste hoonetele, nt rekonstrueeritakse elektrisüsteem, soetatakse elektrigeneraator
- T8.2.1. Linnavalitsuse kriisimeeskonna võimekuse tõstmine toimiva ja jätkusuutliku koolitamise süsteemi abil
- T8.2.2. Iga-aastased kriisiõppused kriisimeeskonnale
- T8.2.3. Perioodiline linnavalitsuse töötajate kriisideks valmisoleku alane koolitamine
- T8.2.4. Allasutuste kriisideks valmisoleku tõstmine läbi toimiva ja jätkusuutliku koolitamiskava
- T8.2.5. Iga-aastased kriisiõppused allasutuste töötajatele
- T8.2.6. Kriisimeeskonna staabile on soetatud mobiilne IKT vahenditega varustatud juhtimispunkt, nt buss

- T8.2.7. Linnavalitsuses ja allasutustes on autonoomne IKT võimekus, sh töövahendid töötajatele
- T8.3.1. Kerksuskeskuste toimimiseks on olemas vajalik personal
- T8.3.2. Kerksuskeskustes on olemas autonoomne IKT võimekus
- T8.4.1. Tartu linnale kuuluvates hoonetes olevate varjumiskohtade toimimine on kindlustatud
- T8.4.2. Loodud on linna elanikkonnakaitse alane koostöövõrgustik, sh asutuste, organisatsioonide ja seltside vaheline
- T8.4.3. Loodud on vabatahtlike baas, kes on kaasatud riskirühmade abistamisse, st Tartu linna elanikkonnakaitse vabatahtlikud
- T8.4.4. Loodud on kokkulepped ja tarneahelad kriisivarude tagamiseks
- T8.4.5. Avalikkuse teavitamiseks suurenenud võimekus tehniliste vahendite ja oskustega, sh Starlink internet, tehisintellekti kasutamine, droon
- T8.4.6. Toimuvad regulaarsed linna elanikke kaasavad kriisiõppused

Elluviimine

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Kultuur

Tartu on UNESCO loovlinn kirjanduslinnana ning kannab 2024. aastal Euroopa kultuuripealinna tiitlit. Tartu on valdkonna regionaalne vedur.

Kultuuriministeeriumi andmetel on Eestis enim kultuuriinvesteeringuid tehtud just Tartus. Silmapaistvamad neist on teaduskeskus AHHA, Eesti Rahva Muuseum.

Tartu kultuurielu on ainulaadne ja rikkalik, pakkudes läbi aasta mitmepalgelisi sündmusi erinevates valdkondades. Ka huvihariduse ja -tegevuse valdkond on Tartus mitmekülgne. Tartus tegutseb üle 60 spordiorganisatsiooni ning üle 80 huvihariduse ja -tegevuse ühingu. Lisaks on Tartus kolm munitsipaalhuvikooli muusika ja kunsti valdkonnas.

Arenguvajadused:

- Tartu tuntus rahvusvahelise kultuuri- ja spordielu keskusena.
- Euroopa kultuuripealinna aasta korraldamisega omandatud oskuste ja kogemuste, kontaktide ning võrgustike potentsiaali kasutamine tulevikus.
- Huvitegevuste ja huvihariduse parem kättesaadavus vähekindlustatud sihtgruppidele.
- Motiveeriva töökeskkonna arendamine.
- Valdkonna tegijate ja väljapaistvate saavutuste tunnustamine.

Aastal 2029 valmivast südalinna kultuurikeskusest saab Tartu üks olulisimaid strateegilisi objekte ja linna süda, mille keskmes on kultuur ja kogukonnad. Keskus avab ukSED maailmatasemel kultuurisündmustele ning on koduks erinevatele kunstivormidele: kirjandus, kultuuripärand, kujutav kunst, etenduskunstid, arhitektuur, disain, muusika, film ja loomemajandus. Keskuse telje moodustavad Tartu Linnaraamatukogu ja Tartu Kunstimuseum.

Suuremat tähelepanu suunatakse Tartu tuntusele nii rahvusvahelise kui ka kohaliku kultuuri- ja spordikeskusena. Tartu muutub rahvusvaheliste ja kohalike sündmuste korralduskohana järjest atraktiivsemaks. Seda toetavad nutikas turundus, Euroopa kultuuripealinna Tartu 2024 parimate tavade jätkamine ning valdkondlike võrgustike ja kaasaegse taristu arendamine.

Oluline on edendada vastutustundlikku kultuurikorraldust ja vähendada kultuuri keskkonnajalajälge.

Oluline on kultuurivaldkonna esindajate rahulolu. Tartu väärtustab kultuuri, spordi, noorsootöö ja huvihariduse alal tegutsevaid inimesi, pakkudes motiveerivaid töötingimusi ning tunnustades väljapaistvaid tegijaid.

Oluline on hoida motiveerivat palgataset kogu sektoris ning pakkuda kultuuritöötajatele ja vabakutselistele loovisikutele mitmesuguseid

sotsiaalseid garantiisid ja soodustusi.

Strateegia "[Eesti 2035](#)" toonitab inimeste kultuuriteadlikkuse tähtsust ja ka Tartu teeb jõupingutusi, et suurendada linnaelanike teadlikkust kohalikust kultuurielust ja vaba aja veetmise võimalustest. Üks olulisemaid eesmärke on kaasata vähekindlustatud noori ja eakaid, parandades nende juurdepääsu huviharidusele ja -tegevustele.

["Tartu kultuuristrateegia 2030"](#) seab olulisele kohale elukestva ja põlvkondi ühendava kultuurisuhte hoidmise. See tähendab nii eri vanusegruppide ühiste tegevuste toetamist kui ka noorte ja vabatahtlike kaasamist kultuurivaldkonda.

Eesmärgid, mõõdikud ja tegevused

9. eesmärk

10. eesmärk

11. eesmärk

E9. Tartu väärtustab kultuuri, spordi, noorsootöö, huvihariduse alal tegutsevaid inimesi

S4

S8

Mõõdikud

Kultuuri valdkonna allasutuste
töötasud võrdluses riiklikult
kehtestatud miinimumidega

M9.1.

Kultuuri valdkonnas hõivatute
keskmine vanus

M9.2.

Kultuuri valdkonnas tegutsejate
rahulolu

M9.3.

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

T9.1.1. Valdkonna töötajate konkurentsivõimelise palga- ja motivatsioonisüsteemi ning töötingimuste loomine

T9.1.2. Valdkonna tegijate tunnustamise süsteemi arendamine

T9.2.1. Noorte töövõimaluste arendamine valdkonnas, sh valdkonna populariseerimine

T9.2.2. Inimeste valdkonnas hõivatuna hoidmine konkurentsivõimelise palga- ja motivatsioonisüsteemi ning töötingimuste abil

9. eesmärk

10. eesmärk

11. eesmärk

E10. Tartu on rahvusvahelise ja kohaliku kultuuri- ja spordielu keskus

S4

Mõõdikud

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

T10.1.1. Nüüdisaegse valdkonna taristu, sh sündmus- ja tegevuspaikade arendamine ja ligipääsetavuse parandamine

T10.1.2. Rahvusvaheliste ja kohalike tippsündmuste läbiviimise soodustamine, sh turunduse toetamine, kaasuvate tegevuste pakkumine, transpordiühenduste loomine

T10.1.3. Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 programmis algatatud parimate praktikate, koostööde ja võrgustike hoidmine, arendamine ja jagamine

T10.1.4. Asutuste ja organisatsioonide arengu toetamine, mh suursündmuste läbiviimise ning rahvusvahelise kompetentsi tõstmiseks

T10.1.5. Osalemine rahvusvahelistes tunnustatud võrgustikes, sh UNESCO loovlinnade ja EFFE märgise võrgustik

T10.2.1. Nüüdisaegse valdkonna taristu arendamine ja nende ligipääsetavuse parandamine, sh sündmus- ja tegevuspaigad, spordirajatised

T10.2.2. Rahvusvaheliste tippsündmuste läbiviimise soodustamine, sh tiitlivõistlustel ning rahvusvahelistes ja riigisisestes võrgustikes osalemine

T10.2.3. Asutuste ja organisatsioonide arengu toetamine, mh suursündmuste läbiviimise ning rahvusvahelise kompetentsi tõstmiseks

T10.3.1. Nüüdisaegse valdkonna taristu arendamine ja neis ligipääsetavuse parandamine

T10.3.2. Asutuste ja organisatsioonide arengu toetamine

9. eesmärk

10. eesmärk

11. eesmärk

E11. Tartus on mitmekülgsed võimalused oma huvide ja annete arendamiseks ning kultuurilisteks tegevusteks

S4

Mõõdikud

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

T11.1.1. Nüüdisaegse valdkonna taristu arendamine ja nende ligipääsetavuse parandamine, sh sündmus- ja tegevuspaigad, spordirajatised, kultuuripärandi hoiustamise ruumid

T11.1.2. Südalinna kultuurikeskuse kujundamine kohalikuks, regionaalseks ning rahvusvaheliste sündmuste, tegevuste ja kohtumispaigaks

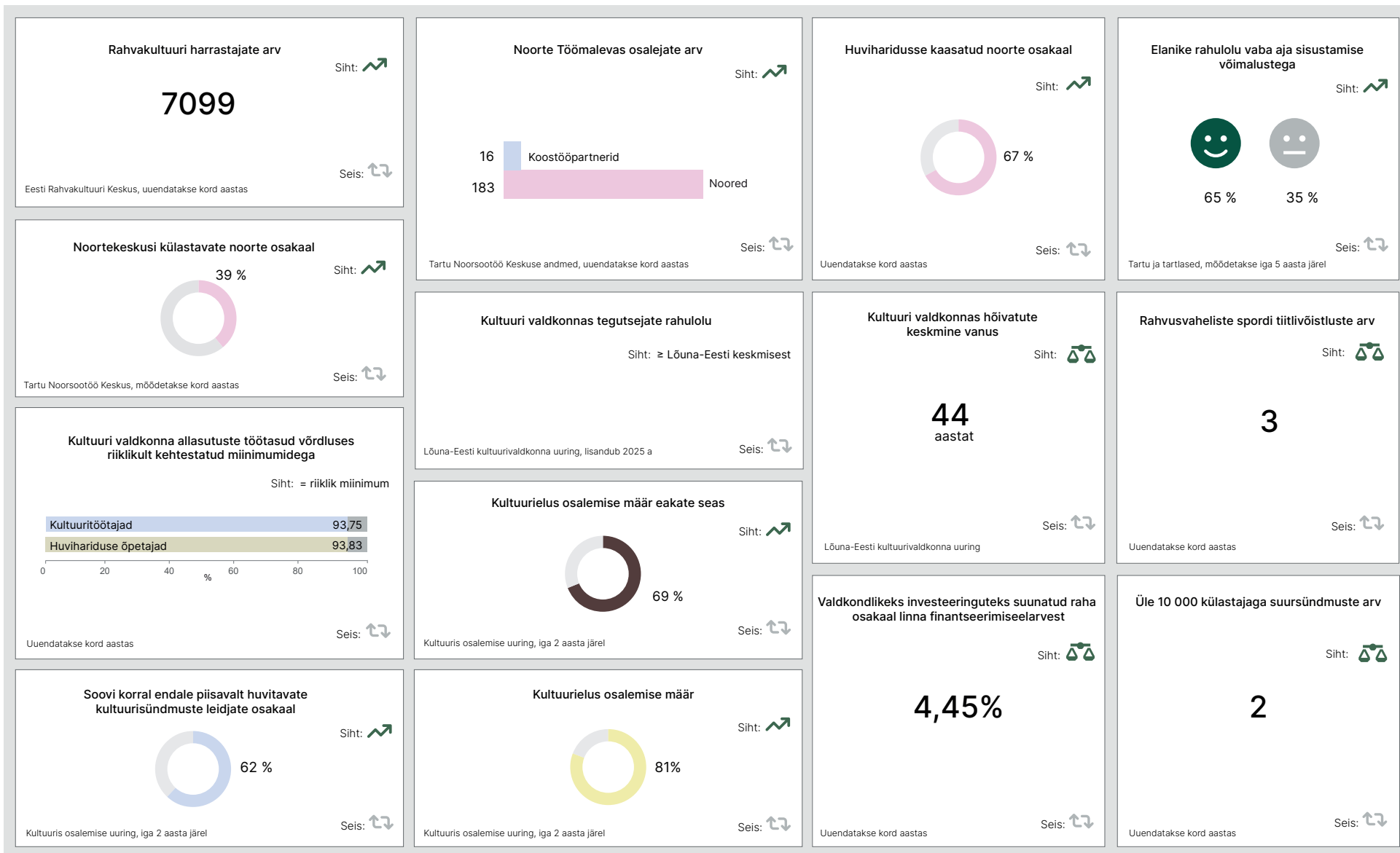
T11.1.3. Mitmekesiste rahvusvaheliste ja kohalike sündmuste läbiviimise soodustamine

T11.1.4. Osalemine rahvusvahelistes tunnustatud võrgustikes, sh UNESCO loovlinnade ja EFFE märgise võrgustik

T11.1.5. Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 programmis algatatud parimate praktikate, koostööde ja võrgustike hoidmine, arendamine ja jagamine

- T11.1.6. Asutuste ja organisatsioonide arengu toetamine, mh rahvusvahelise kompetentsi tõstmisel ning kogukondade kaasamisel, sh lapsevanemad, vilistlased
- T11.2.1. Rahvakultuuri viljelemise ning laulu- ja tantsupeoliikumise elujõulisuse tagamine
- T11.2.2. Põlvkonnaüleste tegevuste soodustamine, mh valdkondliku järelkasvu tugevdamiseks
- T11.3.1. Vaba aja teenuste kättesaadavuse suurendamine eakate jaoks, sh teadlikkuse tõstmine pakutavatest võimalustest
- T11.3.2. Nüüdisaegse valdkonna taristu arendamine ja selle ligipääsetavuse parandamine
- T11.4.1. Noorsootöö kättesaadavuse suurendamine, teadlikkuse tõstmine noortekeskuste pakutavatest võimalustest
- T11.4.2. Tudengite ja kõrgkoolide kaasamine noorsootöösse
- T11.4.3. Noorte riskikäitumise ennetamine ja tõrjutusriskis noortele suunatud tegevuste loomine koostöövõrgustiku abil
- T11.4.4. Noorsootöö rahvusvahelistes ja kohalikes koostööprojektides ning võrgustikes osalemine, sh Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus, Eesti Noorteühenduste Liit
- T11.5.1. Noortele tööpraktikat võimaldavaks tööpakkujaks olemise atraktiivsuse suurendamine sh koostööpartnerite kaasamine
- T11.6.1. Huvihariduse kättesaadavuse suurendamine, sh võimaluste kohta info jagamine
- T11.6.2. Valdkonna organisatsioonide koostöö edendamine, nt välisekspertide riskkasutamise, erinevate valdkondade integreerimine tegevustes
- T11.6.3. Paindliku, mitmekesiste võimalustega huvitegevuse ja huvihariduse valdkonna edasiarendamine, mis arvestab erinevate sihtrühmade ootusi ja vajadusi
- T11.6.4. Formaalse ja mitteformaalse hariduse lõimimise toetamine, sh muuseumiprogrammid, aktiivõppeprogrammid, info kättesaadavuse parandamine võimaluste kohta

Elluviimine

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Haridus, innovatsioon ja ettevõtlus

Visioon ja pikaajalised sihid

Tartu on tark ja elav ülikoolilinn ning innovatsioonikeskus, kus ettevõtlus ja haridus, värsked ideed ja teaduspõhine lähenemine käivad käsikäes. Siin kohtuvad silmapaistvad teadlased ja ettevõtlikud visionäärid, kes loovad maailma muutvaid lahendusi.

Tartu on avatud rahvusvahelisele koostööle kõikides valdkondades ning tänu siin elanud ja õppinud inimestele oleme maailmas nähtavad. Siin on parim võimalik õpikeskkond, mis innustab õpilasi ja meelitab asjatundlikke õpetajaid.

S6 Tartus pakutav haridus on nüüdisaegne ja kättesaadav erinevate võimetega inimestele.

S7 Tartu on Eesti innovatsioonikeskus, mis tõmbab ihaldusväärseid investeringuid ja kus ettevõtted loovad maailma muutvaid lahendusi.

S8 Tartu toetab ettevõtlikkust ning soodustab tasuvate ja kõrgetasemeliste töökohtade loomist.

Haridus

Tartus on tugev ja kogu Euroopas konkurentsivõimeline terviklik haridusruum, kuhu kuuluvad Tartu kõrgkoolid, suurim omavalitsusele kuuluv rakenduslikku ja ametiõpet pakkuv Tartu Rakenduslik Kolledž. Samuti Eesti tippgümnaasiumid ning tugev üld- ja alusharidusvõrk.

Riigigümnaasiumite, kõrghariduse ja elukestva õppe teemasid on käsitletakse arengukavas koostöövaatenurgast, kuna need pole otseselt kohaliku omavalitsuse mõjualas.

Haridusvaldkonnas on aga ka kitsaskohti, näiteks füüsilise õpikeskkonna ebaühtlane kvaliteet, eriti alus- ja üldharidusasutuste vahel. Tähelepanu vajab ka kaasava hariduse korraldus.

Kuigi Tartus pakuvad tuge erikoolid ja kompetentsikeskused, on üha rohkem lapsi, kes vajavad tuge ka tavakoolides.

Tartu alus- ja üldhariduses on häid valikuvõimalusi. Linnas on heal tasemel era- ja munitsipaalkoolid ning lasteaiad. Silma torkab trend kõrg- ja kutsehariduses, kus sageli ei jätkata õpinguid kohe pärast kooli lõpetamist, vaid võetakse vaheaasta enne järgmise sammu astumist.

Arenguvajadused:

- Haridustöötajate pädevuse tõstmine ja professionaalse arengu tagamine.
- Motiveeriva ja toetava töökeskkonna tagamine.
- Ühtlase kvaliteediga õpikeskkonna arendamine.
- Kaasava hariduse elluviimine.

Strateegia "[Eesti 2035](#)" rõhutab hariduse tähtsust ettevõtlikkuse, innovatsiooni, [tervisekäitumise](#) ja sotsiaalse kaasatuse arendamisel. Eesti soov on luua haridussüsteem, mis toetab ühiseid väärtusi, lähtub õppijast ja on kaasav.

Oluline on haridustöötajate pädevus ja professionaalsed arenguvõimalused. Samuti kaasaegne ning toetav õpi- ja töökeskkond – seda nii vaimsel kui ka füüsilisel tasandil. Oluline on täiustada kaasava hariduse korraldust. See eeldab haridustöötajate võimekuse tõstmist ning sobiliku füüsilise õpikeskkonna arendamist, et tulla toime tuge vajavate laste arvu kasvuga tavakoolides. Õpilaste heaoluprogrammidele tuleb senisest rohkem tähelepanu pöörata.

Oluline on hariduse kättesaadavus ja võimaluste rohkus ning sujuv liikumine erinevate haridustasemete ja -liikide vahel. Tähelepanu nõuab ka süsteemne info edastamine lapse liikumisel eri haridusastmete vahel.

Fookus on formaal- ja mitteformaalse hariduse lõimumisel ning ettevõtlusõppe ja finantskirjaoskuse sidumisel õppeprotsessi. Noorte ettevõtlikkuse kasvatamisele tuleb enam rõhku panna.

Eesmärgid, mõõdikud ja tegevused

12. eesmärk

13. eesmärk

14. eesmärk

15. eesmärk

16. eesmärk

E12. Tartus on valikuterohke, rahvusvahelistumist toetav, võimetekohane, kaasav, eestikeelne haridus

S6

Mõõdikud

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

- T12.1.1. Alushariduse kättesaadavuse parandamine, sh alushariduse kohtade pakkumine sobivas asutuses, mitme lapsega peredele alushariduse kohtade pakkumine samas haridusasutuses
- T12.2.1. Valikuterohke põhikoolihariduse pakkumine, sh valikaine valikute laiendamine põhikooli õppekavas
- T12.2.2. Üld- ja kutsehariduse paindlike õpivõimaluste loomine, sh paindlikkus õppeprotsessis ja õpikeskkonnas, andekate õpilaste toetamine, individuaalsed õpirajad
- T12.2.3. Üldhariduskoolide õppetöö mitmekesistamine muuseumi, huvikoole, kõrg- ja kutsekoole ning ettevõtteid kaasates
- T12.2.4. International Baccalaureate õppe toetamine

- T12.3.1. Kaasava hariduse senisest laialdasem rakendamine, sh abiõpetajad esimesse kooliastmesse, supervisioon ja kovisioon õpetajatele, koolitused klassiõpetajatele, klassijuhatajatele, tugispetsialistidele
- T12.3.2. Tugiteenuste vajaduspõhist kättesaadavust parandavate haridusasutuste taristu kohandamine kaasava hariduse põhimõtetele, sh kooli töökeskkonnas väiksemate õpiruumide kohandamine ja ehitamine
- T12.3.3. Haridustöötajate valmisoleku tõstmine tuge vajavate õpilaste toetamisel ja kaasamisel, sh aineühenduste tugivõrgustike regulaarne koolitamine
- T12.4.1. Haridusasutuste toetamine eestikeelsele õppele üleminekul
- T12.4.2. Tartusse elama asunud välismaalastele eesti keele õpetamisvõimaluste toetamine
- T12.5.1. Üld- ja kutsehariduse paindlike õpivõimaluste loomine, sh paindlikumad õppeprotsessid ja õpikeskkonnad, individuaalsed õpirajad

12. eesmärk

13. eesmärk

14. eesmärk

15. eesmärk

16. eesmärk

E13. Tartus on pädevad õpetajad, haridusjuhid ja tugispetsialistid

S6

Mõõdikud

Kvalifikatsioonile vastavate
töötajate osakaal
haridusasutustes

M13.1.

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

- T13.1.1. Kvalifikatsiooni omandamise ja tõstmise soodustamine, sh haridusasutuste personali arengu suunamine, töö aineühendustes
- T13.1.2. Elukestva õppe võimaluste pakkumine, sh mentorlusprogrammid, üksteiselt õppimine, pakkumine teistelt sektoritelt
- T13.1.3. Töötajate järelkasvu süsteemne arendamine ja senisest suurem koostöö eri astme haridusasutuste ja kõrgkoolide vahel praktika osas,

E14. Tartus on nüüdisaegne ning motiveeriv õpi- ja töökeskkond

S6

Mõõdikud

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

- T14.1.1. Ühtlaselt kõrge kvaliteediga alus-, üld- ja kutsehariduse füüsilise õpikeskkonna arendamine
- T14.1.2. Haridustöötajate füüsilise ja vaimse heaolu meetmete pakkumine
- T14.1.3. Haridustöötajate paindlike töötamise võimaluste loomine
- T14.1.4. Kinnisvara korrashoiu korraldamine, et tagada hoonete igapäevane kvaliteetne ja pikaajaline kasutus
- T14.2.1. Ühtlaselt kõrge kvaliteediga alus-, üld- ja kutsehariduse asutuste füüsilise õpikeskkonna arendamine
- T14.3.1. Ühtlaselt kõrge kvaliteediga alus-, üld- ja kutsehariduse vaimse õpikeskkonna arendamine
- T14.3.2. Õppijate heaolu programmide rakendamine haridusasutustes

- T14.4.1. Haridustöötajate tunnustamise süsteemi edasiarendamine, nt ootuste väljaselgitamine, õpi- ja tunnustamise üritustega jätkamine, uute kategooriate leidmine
- T14.5.1. Kaasava hariduse senisest laialdasema rakendamine, sh haridustöötajate võimekuse tõstmine ning sobiliku füüsilise õpi- ja töökeskkonna arendamine
- T14.5.2. Haridustöötajate valmisoleku tõstmine tuge vajavate õpilaste toetamisel ja kaasamisel, sh väljaõpe võimaluste pakkumine, info kättesaadavuse parandamine lastevanematele läbi koostöö
- T14.6.1. Alushariduse kättesaadavuse parandamine, sh alushariduse asutuse sobiva koha pakkumine, mitme lapsega peredele alushariduse koha pakkumine samas haridusasutuses

12. eesmärk

13. eesmärk

14. eesmärk

15. eesmärk

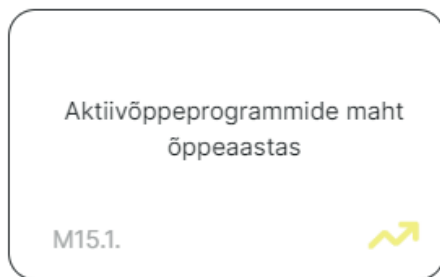
16. eesmärk

E15. Tartu haridusvõrgustik toetab noorte arengut, õppimist ja ettevõtlikku meelt

S6

Mõõdikud

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

T15.1.1. Formaal- ja mitteformaalhariduse lõimimine

T15.1.2. Haridusasutuste koostöö edendamine teadmusasutustega ning valdkonna tugiorganisatsioonidega

E16. Tartlased on ettevõtlikud kogu elukaare vältel

S6

S8

Mõõdikud

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

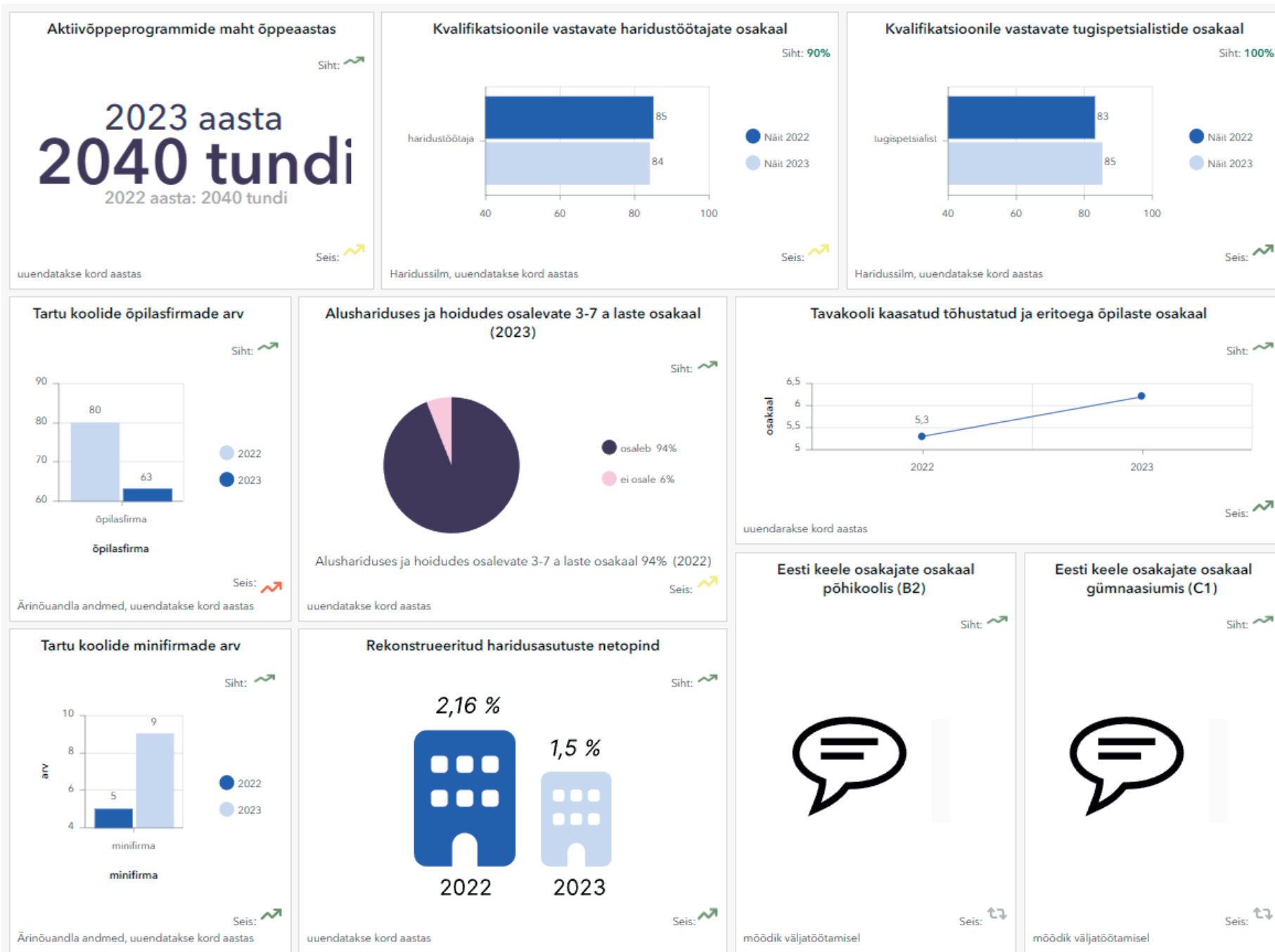
Tegevused

- T16.1.1. Ettevõtete ja haridusasutuste koostöö järjepidev edendamine, sh koostööprojektid ettevõtetega igas haridusastmes
- T16.1.2. Noorte ettevõtlikkuse toetamine Ärinõuandla pakutavate teenuste toetamise kaudu
- T16.1.3. Ettevõtlikkuse arendamise toetamine haridusasutustes, sh ettevõtlikkuse tõstmisele, karjäärivõimaluste parandamisele suunatud programmid koostöös ettevõtjatega, keskkonnaorganisatsioonidega ning riigisektoriga
- T16.1.4. Finantskirjaoskuse rakendamise toetamine põhikooli ja gümnaasiumiõppes
- T16.1.5. Igas vanuses tartlaste ettevõtlusaktiivsuse kasvatamise toetamine ning ettevõtliku elulaadi kujundamine tervel elukaarel

Elluviimine

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Innovatsioon ja ettevõtlus

Tartlaste haridustase on võrreldes Euroopa keskmisega kõrge – kõrgharidusega on 42% elanikkonnast. See on hea eeldus uute tehnoloogiate ja tootmisviisidega kohanemiseks.

Tänu jõudsalt arenenud IKT-alasele ettevõtlus- ja teadustegevusele on Tartu ettevõtluskultuur üha kaasaegsem ja rahvusvahelisem. Siiski vajab ettevõtlus arenemiseks veel enam talente välismaalt. Probleemiks on ingliskeelse hariduse piiratud võimalused, perede kaasamine kogukonda ning avalike teenuste kättesaadavus.

Tartus on välja kujunenud duaalne ettevõtlusmaastik, kus IT-sektor ja biotehnoloogia on kiiresti arenenud, kuid traditsioonilised valdkonnad nagu kaubandus, toiduainetööstus, puit ja metall ei ole kõrgelt haritud tööjõu jaoks atraktiivsed. Avaliku sektori töötajate osakaal linna tööhõives on kõrge ja stabiilne, kuid uusi töökohti luuakse seal harva.

Teistsugune olukord on Tartu kõrgtehnoloogiasektori ettevõtetes, kuid nende osatähtsus on veel madal.

Et toetada kõrge lisandväärtusega sektori arengut, pakub linn ettevõtlust ja innovatsiooni toetavat keskkonda inkubatsioonikeskuste ja ettevõtlusteenuste abil, aitab testida ja käivitada uusi, innovaatilisi tooteid ja teenuseid ning soodustada ettevõtlikku elustiili kogu elukaare jooksul.

Tartu ettevõtted moodustavad klastreid pigem harva. Linna roll on luua võimalusi ja kontakte, korraldada ärivisiite, toetada välisturgudele sisenemist ja tõhustada turundustegevusi.

Turismivaldkonnas tõstetakse esile mitmeid probleeme, näiteks hõre lennugraafik ja hotellikohtade nappus suurürituste ajal.

Arenguvajadused:

- Nüüdisaegsed ja hästi ligipääsetavad äriruumid.
- Olemasolevate tööstusalade ammendumine ja uute tööstusparkide väljaehitamise vajadus koostöös erasektori ja naaberomavalitsustega.
- Tugiorganisatsioonide teenuste kiire kohandamine vastavalt turuvajadustele.
- Tartu arendamine kohaliku ning rahvusvahelise talendi tõmbekeskusena.
- Rahvusvahelised transpordiühendused.
- Kõrge lisandväärtusega teenuste ja toodete ning tasuvate töökohtade loomine.

Kõrvuti Tallinnaga on Tartul võtmeroll strateegias "[Eesti 2035](#)" esile toodud ülesannete täitmisel. Ülikoolide teaduspotsiaal annab linnale hea võimaluse kasvatada ettevõtlust, innovatsiooni ning teadus- ja arendustegevuse võimekust. Teadmuste kiirem praktiseerimine reaalses elus ja ettevõtluses aitab suurendada tootlikkust ja viia Tartu Euroopa Liidu keskmisest kõrgemale tasemele.

Ettevõtluse tulevikusuunad keskenduvad keskkonnahoidlikele tehnoloogiatele ja ärimudelitele ning eelkõige valdkondadele ja tehnoloogiatele, mis pakuvad suurt kasvupotsentiaali. On selge, et Tartu ettevõtlusstruktuur peab liikuma kõrgema lisandväärtuse ja palgataseme poole. Tuleb jätkata linna teenuste arendamist välismaalastele, mis aitab piirkonda meelitada rahvusvahelisi tippspetsialiste. Samuti on oluline luua tugistruktuure Tartusse elama asuvate tippspetsialistide peredele.

[Arengustrateegia "Tartu 2030" mõjuanalüüs](#) rõhutab, et Tartul on IKT, meditsiini ja biotehnoloogia valdkonnas võrreldes teiste maakondadega eeliseid. Tervisetehnoloogiate ja -teenuste väljatöötamisel on Tartul ilmselt Eesti kõige kõrgem potentsiaal.

Süvatehnoloogia arengut saab toetada pilootprojektidega linnakeskkonnas, milles kandev roll on linna ja ettevõtjate koostööl. Tartu oluliseks strateegiliseks suunaks on kaasaegsete äriruumide ja tööstusparkide rajamine ning ettevõtlust toetava taristu arendamine.

Turismivaldkonnas keskendutakse jätkusuutliku turismisihtkoha arendamisele ning fookuses on kultuuri-, pere-, toidu- ja konverentsiturism. Ülioluline on säilitada lennuühendus Helsingiga ja luua hea raudteeühendus Riiaga.

Eesmärgid, mõõdikud ja tegevused

17. eesmärk

18. eesmärk

E17. Tartus on välisturgudele avatud, innovatsiooni, teadusmahukat ettevõtlust ning tasuvate töökohtade loomist soosiv ettevõtluskeskkond

S7

S8

Mõõdikud

SKP elaniku kohta M17.1.	Linnalt inkubatsioonikeskustesse makstud 1 euro tegevuskulu suhe maksutulusse M17.2.	Teadusmahukate idu- ja kasvuettevõtete arv M17.3.	Ettevõtetega tehtavate testimiste ja piloteerimiste arv M17.4.
Keskmine brutokuupalk M17.5.	Üksikisiku tulumaks M17.6.	Tööhõive määr M17.7.	Töötute ja vabade ametikohtade suhtarv M17.8.

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

T17.1.1. Ettevõtlust soosiva keskkonna arendamine, sh hästi toimivad teenused ja hea avalik ruum

T17.1.2. Teadusmahuka ettevõtluse toetamine

T17.1.6. Tööturu vajadustele vastavate haridusprogrammide pakkumine nt VOCOs koostöös ettevõtjatega; ettevõtete innovatsiooni ja tehnoloogilise arengu toetamine erinevatesse võrgustikesse kaasamisega, sh AIRE, välisvisiidid EISga

T17.1.7. Ettevõtete innovatsiooni ja tehnoloogilise arengu toetamine erinevatesse võrgustikesse kaasamisega

T17.2.1. Inkubatsioonikeskuste toetamine, kus tegeletakse tulevikutehnoloogiate arendamisega, nt kosmos, kaitsetööstus, teaduspõhine loomemajandus, tervis, toit, mehitamata mobiilsus, vesinik

- T17.3.1. Nüüdisaegsete, hästi ligipääsetavate äriruumide, sh coworking space ruumide väljaehitamise soodustamine
- T17.3.2. Kiirendite ja inkubatsioonikeskuste toetamine
- T17.4.1. Tartu on avatud ja koostööaldis keskkond uute teenuste ja toodete testimiseks, piloteerimiseks, rakendamiseks. Tihe koostöö linnavalitsuse teiste osakondadega
- T17.5.1. Teadusmahuka ettevõtluse toetamine
- T17.5.2. Tööturu vajadustele vastavate haridusprogrammide pakkumine nt VOCOs koostöös ettevõtjatega
- T17.5.3. Ettevõtete innovatsiooni ja tehnoloogilise arengu toetamine erinevatesse võrgustikesse kaasamisega, sh AIRE, välisvisiidid EISga
- T17.6.1. Ettevõtlust soosiva keskkonna arendamine, sh hästi toimivad teenused ja hea avalik ruum
- T17.7.1. Töötukassa tegevuste võimendamine, nt Karjäärimeessid
- T17.7.2. Töökohapõhise õppe ja praktika toetamine VOCO kaudu ja ettevõtjate koostöö soodustamise
- T17.7.3. Noorte ettevõtlikkuse toetamine Ärinõuandlale antava toetuse kaudu
- T17.7.4. Inkubatsioonikeskuste toetamine
- T17.8.1. Koostöö kohalike haridusasutuste ning ettevõtjatega, et toetada õppekavade arendamist, mis vastavad kohalike tööturu vajadustele
- T17.8.2. Inkubatsioonikeskuste toetamine
- T17.8.3. Regulaarsed kohtumised (tööstus)etevõtetega

E18. Tartu on atraktiivne tõmbekeskus

S7 S8

Mõõdikud

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

- T18.1.1. Kultuuri-, toidu-, pere- ja sporditurismi aktiivne arendamine, sh nõustamisteenused, uute teenuste loomisele kaasa aitamine, sesoonsuse vähendamine
- T18.1.2. Lõuna-Eestiturismiklastri arendamine ning selle töös osalemine, sh piirkonna turunduse edendamine, klasteri liikmeskonna kasvatamine
- T18.2.1. Kultuuri-, toidu-, pere- ja sporditurismi aktiivne arendamine, sh nõustamisteenused, uute teenuste loomisele kaasa aitamine, sesoonsuse vähendamine
- T18.2.2. Lõuna-Eestiturismiklastri arendamine ning selle töös osalemine, sh piirkonna turunduse edendamine, klasteri liikmeskonna kasvatamine
- T18.3.1. Tartu kui reisisihi rahvusvahelise tuntuse kasvatamine, sh rahvusvaheliselt turunduskampaaniad
- T18.4.1. Kultuuri-, toidu-, pere- ja sporditurismi aktiivne arendamine, sh nõustamisteenused, uute teenuste loomisele kaasa aitamine, sesoonsuse vähendamine
- T18.4.2. Lõuna-Eestiturismiklastri arendamine ning selle töös osalemine, sh piirkonna turunduse edendamine, klasteri liikmeskonna kasvatamine

T18.5.1. Konverentsiturismi arendamine, sh konverentsi toetusmeede

T18.5.2. Suursündmuste vajadustele vastava konverentsitaristu arendamine, sh kinnisvaraarendus

T18.5.3. Tartu kui Eesti kaugtöökohtade võimaluste väljaarendamine, st paindlikke tööviise ja kaugtööd soosiva töökeskkonna loomine

T18.6.1. Jõelaevanduse arendamine

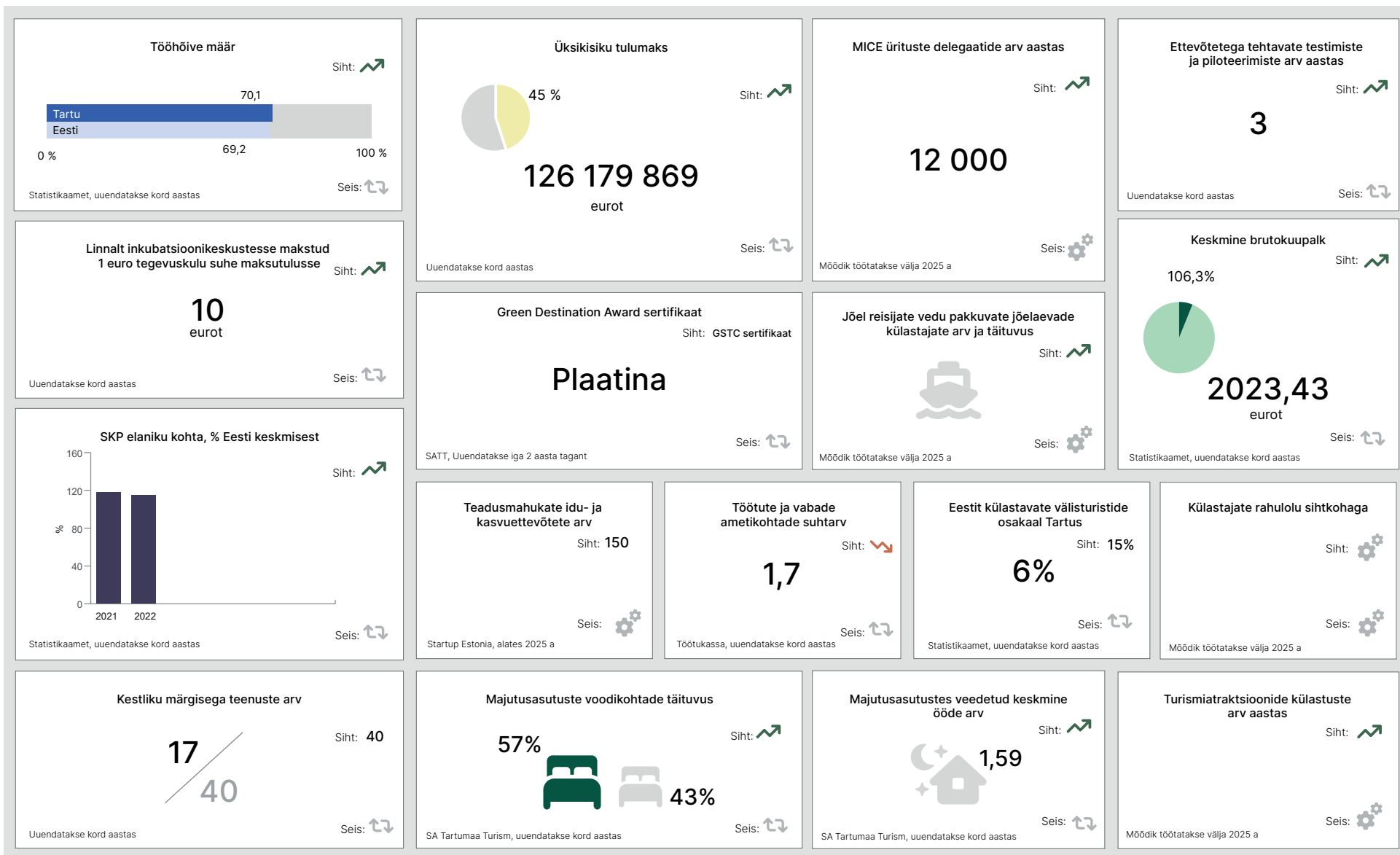
T18.7.1. Keskkonnaalase teadlikkuse suurendamine ettevõtete seas

T18.8.1. Ettevõtluskeskkonna arendamine, sh külalislahkuse juurutamine ja koolitused

T18.9.1. Kestliku sihtkoha tegevuskava rakendamine

T18.9.2. Tartu kui kestliku sihtkoha arendamine, turundamine ja kommunikatsioon

Elluviimine

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Keskkond ja linnaruum

Visioon ja pikaajalised sihid

Tartu on parim elukeskkond Eestis. Kompaktne linnaruum võimaldab keskenduda olulisele, olles sisuline, paindlik ja koostööle avatud. Inimsõbralikus ja elurikas linnas on harmooniliselt põimunud loodus- ja tehiskeskkond. Linnaruumi arengus arvestatakse tulevikutrendidega, sealhulgas rahvastiku- ja kliimaproгноosidega.

Tartu on tuntud kõrgetasemelise ehituskultuuri poolest. Piirkonnale omast ehituslaadi ja ainulaadset arhitektuuri hoitakse kõigis linnaosades. Tartlased on keskkonnateadlikud, mis väljendub hoitud keskkonnas ja tervislikes eluviisides. Tartu on kliimateadliku ja loodussõbraliku innovatsiooni teerajaja.

- S9 Tartu ehitatav keskkond on hästi läbimõeldud, ligipääsetav ja turvaline.
- S10 Tartus väärtustatakse erinevaid looduskooslusi, hoides inimese, looduse ja kliima vajadusi tasakaalus.
- S11 Tartlased on keskkonnahoidlikud.
- S12 Tartu on lühikeste vahemaade linn, kus on eriilmelised linnaosad koos vajalike teenustega.
- S13 Tartul on head ühendused nii linna sees kui ka lähipiirkonna, Eesti regionaalkeskuste ja maailmaga.

Keskkond

Tartu üks suurimaid väärtusi on puhas, inimsõbralik ja looduslähedane elukeskkond. Tartu on rikas roheluse poolest, taimkattega on kaetud ligi pool linnast. Tartu rohevõrgustikku täiendab 12 veekogu. Oluliseks osaks linnaloodusest on ka kogukonnaaiad.

Arengukava arutelude käigus märkisid tartlased, et just looduslähedane keskkond ja haljastatud avalik ruum teeb Tartust erilise paiga, mis

kutsub inimesi linnas elama ja igapäevaselt liikuma. Tervisekäitumise edendamisel on Tartus teejuhiks roheline linna mõtteviis.

Viimastel aastatel on tekitanud muret kõvakattega pindade laienemine ja uued arendusprojektid looduslikel aladel, mis on ohuks elurikkuse säilimisele ning rohevõrgustiku sidususe ja ökoloogilise tasakaalu hoidmisele.

Arenguvajadused:

- Vastuolude ennetamine arendussurve tulenevate huvide ning elurikka ja kvaliteetse elukeskkonna ja rohevõrgustiku säilitamise vahel avalikus ja eraruumis.
- Elurikkust toetava mitmekülgse linnakeskkonna, haljastus- ja hoolduspraktikate väljatöötamine.
- Jäätmetekke vähendamine, liigiti kogumise ja ringlusse võtmise edendamine, materjali väärindamine ning ringmajandusele ülemineku ettevalmistamine.

Linnalooduse temaatika on suurema tähelepanu all kui kunagi varem. Loodusel on linnas mitmeid rolle, alustades elurikkuse hoidmisest ja kvaliteetse elukeskkonna kujundamisest ning lõpetades otseste ressursside pakkumisega igapäevaeluks ja majandustegevuseks.

Tartu üheks prioriteediks on elurikka ja kvaliteetse linnalooduse arendamine. See hõlmab olukorra kaardistamist, linnalooduse funktsioonide läbimõtlemit ja osapoolte kaasamist.

Tartu on eeskujuks ringmajanduse valdkonnas, arendades kohalikud jäätmejaamad ringmajanduskeskusteks ja rajades uusi keskusi.

Tartu töötab ka selle nimel, et käivitada ringmajanduskeskuste võrgustik ja soodustada ringmajanduse põhimõtete kasutamist erinevates valdkondades. Linnaruumi säästlik kasutamine on ka iga tartlase teha.

Selged sõnumid kestliku arengu põhimõtetest aitavad tõsta teadlikkust. Samas aitavad need kogukonnal, ettevõtetel ja organisatsioonidel teadvustada oma rolli Euroopa Liidu kokkulepetest ja jäätmeseaduse nõuetest tuleneva kohustuse täitmisel suunata 2030. aastaks taaskasutusse vähemalt 60% ja 2035. aastaks 65% olmejäätmetest.

Eesmärgid, mõõdikud ja tegevused

19. eesmärk

20. eesmärk

E19. Tartus on mitmekesine linnaloodus

S10

Mõõdikud

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

T19.1.1. Linnalooduse arengut suunavate dokumentide koostamine

T19.1.2. Krundi roheväärtuse metoodika rakendamine

T19.1.3. Sillutatud pindade vähendamine ja vettimavate pindade suurendamine

T19.1.4. Uute kuumasaarte tekke vältimine ja olemasolevate leevendamine, sh asfaltkattega pindade tekkimise piiramine, haljastus

T19.2.1. Haljastuskava koostamine

T19.2.2. Mitmekülgse haljastuse arendamine linnas, sh rohealade ja parkide arendamine, mitmerindelise haljastuse, puude ja põsaste kasutamine, asendusistutus, kodumaisete liikide eelistamine, alleede tekkimise soodustamine, haljastuse säilitamine tänavate arendamisel

- T19.2.3. Haljasalade mitmekülgse kasutamise soodustamine, sh funktsioonide läbimõtlemine, pargikultuuri kasvatamine
- T19.2.4. Elurikkuse säilitamine, sh testalade rajamine
- T19.3.1. 2023. aastal valminud Tartu linna territooriumil asuvate veekogude rakenduskava aastateks 2023 – 2027 elluviimine
- T19.4.1. Kogukonnaedade arendamine, nt võimaluste pakkumine, toetused
- T19.5.1. Kestliku elustiili tugimeetmete väljatöötamine ja elluviimine haridusasutustes, nt keskkonnahoidlikkuse tõstmise programm

19. eesmärk

20. eesmärk

E20. Tartlaste tarbimisharjumused on säästvad ja taaskasutust soosivad

S11

Möödikud

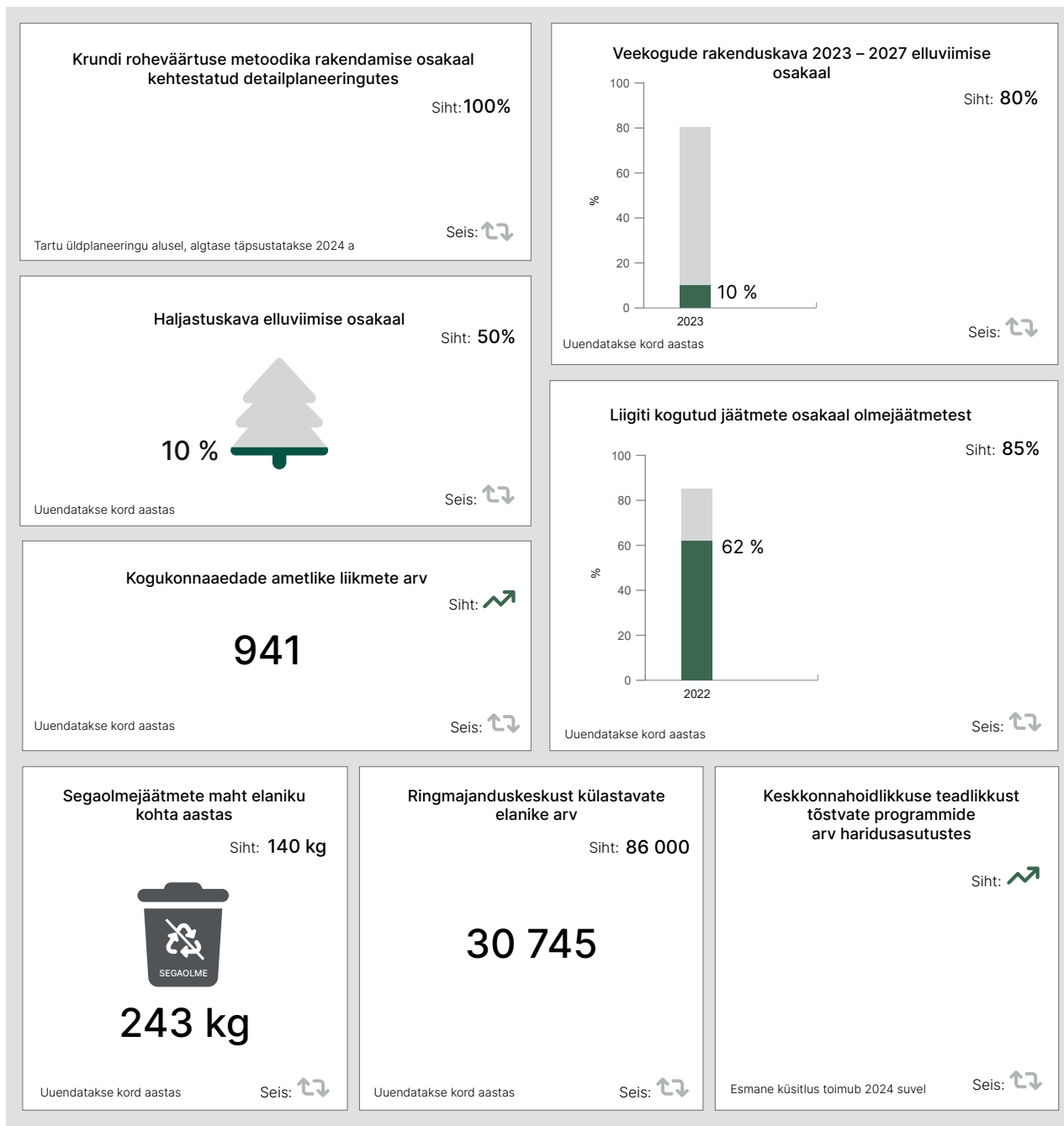

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

- T20.1.1. Keskkonna ja kliimarisikide teadlikkuse suurendamine, sh hoiakute, käitumistavade ja valdkonna kitsaskohtade ning vajalike tegevuste väljaselgitamisele suunatud uuringute läbiviimine, teabe loomine ja levitamine, jäätmeprüamiidi tutvustamine, kampaaniate läbiviimine
- T20.1.2. Jäätmete sorteerimise soodustamine avalikus ruumis, nt liigiti kogumise prügikastid linnaruumis, munitsipalaalsetes, üritustel
- T20.1.3. Toidujäätmete tekkimise vähendamisele suunatud tegevused, sh haridusasutuste, ürituste toitlustus
- T20.2.1. Ringmajanduskeskuste loomine ning teenuste arendamine
- T20.2.2. Ringmajanduslike võtete kasutamise soodustamine linna ehitustegevustes, sh väikese keskkonna jalajäljega ehitamise eelistamine, ehitus ja haljastusjäätmete taaskasutamine
- T20.2.3. Uuskasutuse soodustamine, nt parandustöökojad, kolahoovid

Elluviimine

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Linnaruum

Tartu trumbid ja võimalused on suuresti seotud elukeskkonnaga. Tartlased hindavad Tartut kõige enam just elukohana, millega on rahul tervelt 95% elanikest.

Tartu kvaliteetne linnaruum koos üha enam väärtustatud jõekaldaga ning jalakäija- ja jalgrattasõbraliku kesklinnaga loob soodsa pinnase uute elanike ja talentide meelitamiseks.

Linnaelanikud peavad oluliseks linna omanäolisuse säilitamist, mida ilmestavad Supilinn, Karlova või Annelinn. Samuti peetakse oluliseks linnaosade, alevite ja külade keskusalade arendamist kogukonnakeskustena ning kvaliteetset arhitektuuri esteetilisest vaatenurgast.

Väljakutsed, millega Tartu elukeskkonnana silmitsi seisab, puudutavad energiavaesust ja paneelmaja-asumite võimalikku kahanemist. Näiteks võib Annelinnas 2040. aastaks jääda tühjaks umbes 2500 kodu, mis mõjutab energiatõhususe eesmärkide elluviimist.

Nõukogude-aegsete elamute vastupidavusega seotud küsimused muutuvad üha teravamaks, puudutades pea pooli tartlasi.

Ühest küljest on oluline panustada korterelamute renoveerimisele, mõeldes terviklikele elamugruppidele ja asumitele, teisalt aga tuleb ergutada nn mikrorajoonide sotsiaalset mitmekesisust.

Korterelamute renoveerimise puhul ei käsitle linn elamut pelgalt ehitisena, vaid arvestab ka sotsiaalseid aspekte. 2020. aasta seisuga on Tartus riikliku toetusega renoveeritud 131 korterelamut.

Tartu liikumiskeskond on märkimisväärselt muutunud. Tartu linna energia- ja kliimakava "[Tartu energia 2030](#)" näitab, et autokasutus Tartus ja selle ümbruses on viimasel paarikümnel aastal pidevalt kasvanud. Autostumise vähendamiseks on Tartu jõudsalt arendanud ühistransporti, rajanud populaarse rattaringluse ja alustanud jalgrattateede võrgustiku välja ehitamist.

Kliimamuutuste leevendamine ja inimtegevuse keskkonnamõju vähendamine on üks olulisimaid tegevusi Tartu väärtuste kaitsmisel ning siinse elukorralduse säilitamisel.

Arenguvajadused:

- Ligipääsetavus avalikus ruumis, sh nii sise- kui ka väliruumis, eelkõige piiratud liikuvusega inimestele, k.a vanemaealised.
- Hajalinnastumise mõjude vähendamine. Liikluskoormuse hajutamine, jalgsi ja jalgrattaga liikumise tingimuste parandamine.
- Liikluskoormuse hajutamine, jalgsi ja jalgrattaga liikumise tingimuste parandamine.

- Linnasiseste, regionaalsete transpordiühenduste ning rahvusvahelise lennu- ja raudteetranspordi ühenduste parandamine.
- Inimtegevuse keskkonnamõju vähendamine.
- Energiasäästlikkuse tõstmine hoonete rajamisel ja rekonstrueerimisel.

Tartu jaoks on oluline panustada säästlikesse transpordi- ja liikumislahendustesse. Liikuvuse planeerimisel järgitakse põhimõtet, et liikumisviise eelistatakse sellises järjekorras: jalgsi liikumine, rattaliiklus (sh elektrimobiilsus), ühistransport ja seejärel eratransport.

Ühistransporti arendatakse tervikliku ja sidusa liinivõrguna, mis võimaldab kiireid ümberistumisi ja erinevate liikumisviiside kombineerimist. Olemasolevaid bussiliine laiendatakse vastavalt linnaosade vajadustele.

Liikuvusvaldkonnas panustatakse nutikate ja säästvate lahenduste piloteerimisse – näiteks nutikas transpordijuhtimine ja ruumiloomeeksperimendid.

Olulise tähtsusega on ka rahvusvaheliste transpordiühenduste arendamine, eelkõige lennu- ja rongiliikluse näol. Tartul on suur potentsiaal suurendada Emajõe laevatatavust ja selle taristu arendamine loob omakorda soodsamad tingimused Tartu küllastamiseks.

Linna planeerimisel ja tänavate rekonstrueerimisel tuleb rohkem arvestada vajadusega luua terviklik erinevate eagruppidega arvestav linnaruum, kus on vaba aja veetmise alad nii sportimiseks, kohtumisteks, mängimiseks, tööks, lemmikloomadega tegelemiseks, liikumiseks ja sportimiseks.

Uute piirkondade planeerimisel tuleb tagada kvaliteetne inimkeskne linnaruum, mis olenemata vanusest või võimetest on kättesaadav kõigile.

Jätkuvalt on oluliseks eesmärgiks valglinnastumise mõjude ohjamine, heade transpordiühenduste tagamine linna lähialadega ja liikumise lihtsus. Hajalinnastumise tagasi hoidmiseks arendatakse linnaruumi koos naabervaldadega teenuste kättesaadavusest lähtudes, reserveeritakse maad, pakutakse atraktiivset elamispiinda ja soodustatakse elukoha registreerimist Tartusse.

Järgmisel arenguperioodil jätkab linn keskkonnasõbraliku renoveerimisega, et muuta eluhooned energiasäästlikumaks.

Eesmärgid, mõõdikud ja tegevused

21. eesmärk

22. eesmärk

23. eesmärk

24. eesmärk

25. eesmärk

26. eesmärk

27. eesmärk

28. eesmärk

29. eesmärk

E21. Tartul on head ühendused linna sees, lähiasumitega ja maailmaga

S9

S11

S12

Mõõdikud

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

- T21.1.1. Multimodaalsete liikuvuskeskuste loomine ja tähtsamate sihtkohtade (raudtee-, lennu- ja bussijaam) ühendamine ühistranspordiga
- T21.2.1. Multimodaalsete liikuvuskeskuste loomine Tartu kesklinna ja äärealadele. Tähtsamate sihtkohtade nagu raudtee- ja bussijaam ühendamine ühistranspordiga koos lühi- ja pikaajaliste parkimisvõimalustega, taksoteenuse võimaldamine, vajalike rakenduste väljatöötamine nagu pargi ja sõida kaart
- T21.3.1. Linnasiseste põhitänavate, sildade ja ristmike, kõnniteede sidus ning säästlikke liikumisviise eelistav planeerimine ja väljaehitamine
- T21.3.2. Korteriühistute toetamine rattaparklate rajamisel

- T21.3.3. Tartu linnapiirkonna põhine jalg- ja jalgrattateede ühtse võrgustiku arendamine, sh kitsaskohtade väljaselgitamine
- T21.3.4. Koostöö Tartu täiendavate möödasõidu ringteede arendamisel vähendamaks linna läbivat transiitliiklust
- T21.3.5. Liikuvuskavade koostamise toetamine linna asutustes
- T21.3.6. Energia- ja kliimakava eesmärkidele tugineva parkimisstrateegia koostamine ja rakendamine
- T21.4.1. Linnasiseste põhitänavate, sildade ja ristmike, kõnniteede sidus ning säästlikke liikumisviise eelistav planeerimine ja väljaehitamine
- T21.4.2. Korteriühistute toetamine rattaparklate rajamisel
- T21.4.3. Tartu linnapiirkonna põhine jalg- ja jalgrattateede ühtse võrgustiku arendamine, sh kitsaskohtade väljaselgitamine
- T21.4.4. Koostöö Tartu täiendavate möödasõidu ringteede arendamisel vähendamaks linna läbivat transiitliiklust
- T21.4.5. Liikuvuskavade koostamise toetamine linna asutustes
- T21.4.6. Energia- ja kliimakava eesmärkidele tugineva parkimisstrateegia koostamine ja rakendamine
- T21.5.1. Jalgsi käimist, ühistranspordi- ja rattaliiklust soodustava keskkonna loomine haridusasutuste ümbrusesse

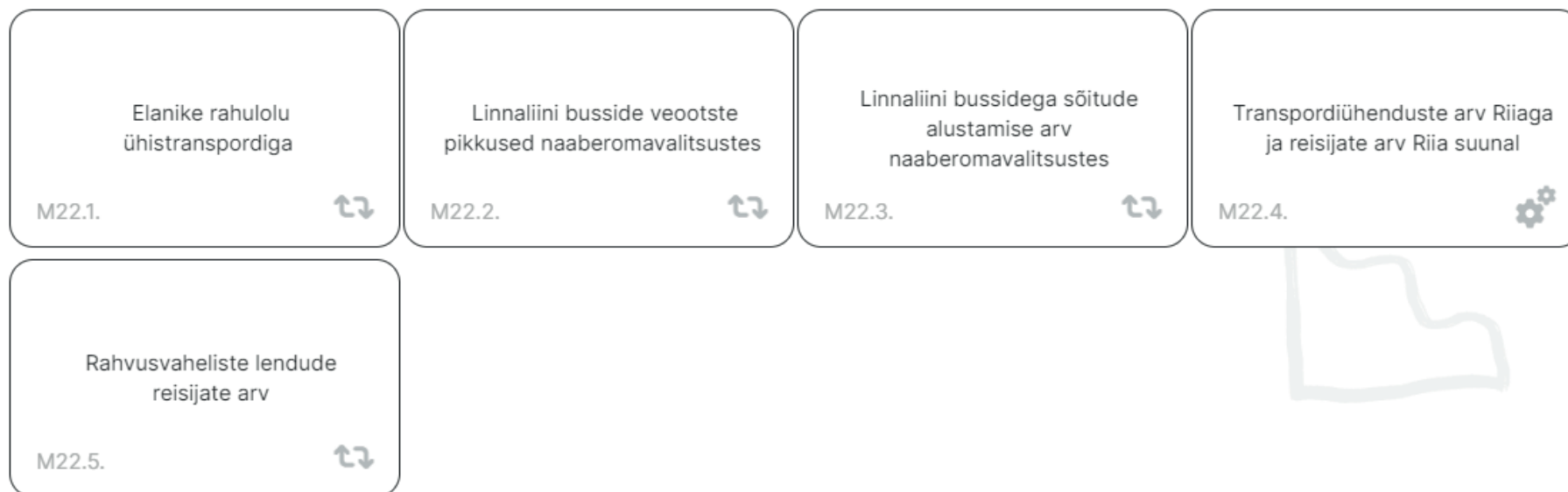
21. eesmärk 22. eesmärk 23. eesmärk 24. eesmärk 25. eesmärk 26. eesmärk 27. eesmärk 28. eesmärk 29. eesmärk

E22. Tartlased eelistavad keskkonnahoidlikke ja tervislikke liikumisviise

S13

Möödikud

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

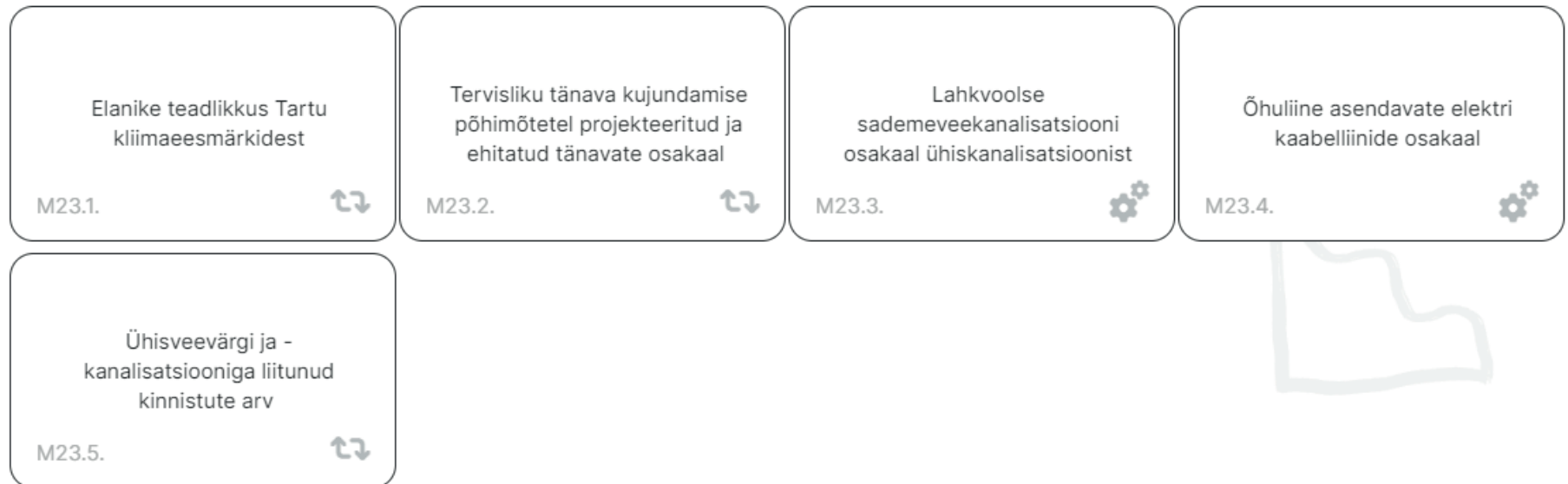
- T22.1.1. Ühine liinivõrgu planeerimine ja arendamine, sh linna ühistransport ning selle rakendamine, lähiasumite ühistransport
- T22.1.2. Sidusa linnavõrgu planeerimine, mis võimaldab kiireid ümberistumise võimalusi eri liikumiste vahel ning arvestab erinevate sihtgruppide vajadustega, sh tudengid, eakad, koolilapsed
- T22.1.3. Liikuvuskeskuste loomine Tartusse ja äärealadele. Tähtsamate sihtkohtade (raudtee- ja bussijaam) ühendamine ühistranspordiga koos parkimisvõimaluste, rendiauto ja taksoteenustega
- T22.1.4. Olemasolevate ühistranspordi lahenduste laiendamine ja populariseerimine, nt rattaringluse jalgrattad eakatele ja piiratud võimetega inimestele
- T22.1.5. Uuringu läbiviimine uute ühistranspordiliikide vajaduste tuvastamiseks eri linnaosade lõikes, sh jalgratta transport, kastirataste rendivõimalused, autojagamine, kogukondlik sõidujagamine, koolibuss, nõudetransport
- T22.1.6. Nõudetranspordi ühistranspordi vajaduste tuvastamine ja arendamine, sh julgem piloteerimine
- T22.2.1. Tartu ja linnapiirkonna liikuvusteenuste ühtse piletisüsteemi ja sõiduplaneerimise lahenduse loomine
- T22.2.2. Ühistranspordi sageduse tõstmine ja laiendamine linnalähedaste kompaktse hoonestusega aladele, nt Valga ja Viljandi mnt
- T22.2.3. Liikuvuskeskuste loomine Tartusse ja äärealadele. Tähtsamate sihtkohtade (raudtee- ja bussijaam) ühendamine ühistranspordiga koos parkimisvõimaluste, rendiauto ja taksoteenustega
- T22.3.1. Tartu ja linnapiirkonna liikuvusteenuste ühtse piletisüsteemi ja sõiduplaneerimise lahenduse loomine
- T22.3.2. Ühistranspordi sageduse tõstmine ja laiendamine linnalähedaste kompaktse hoonestusega aladele, nt Valga ja Viljandi mnt
- T22.4.1. Tartu-Riia transpordiühenduste arendamine
- T22.5.1. Regulaarse rahvusvahelise lennuliikluse arendamine

E23. Tartu on kliimamuutustega kohanev linn

S10

Möödikud

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

- T23.1.1. Üleminek taastuvenergiale ja taastuvenergia omatootmise suurendamine munitsipalsektoris, st linnale kuuluvad hooned, tänavavalgustus, kommunaalteenused
- T23.1.2. Fossilsete kütuste kasutamise lõpetamine kaugküttes ja -jahutuses
- T23.1.3. Taastuvenergia kasutamine ühistranspordis
- T23.2.1. Tervisliku tänava põhimõtete rakendamine
- T23.3.1. Lahkvoolse sademeveekanaliseerimise väljaehitamine, rajamine ja laiendamine
- T23.3.2. Looduspõhiste lahenduste kasutamise eelistamine linnaplaneerimise, sh sademevee juhtimine
- T23.4.1. Tänavavalgustuse elektri varustuskindluse tõstmine maa-aluse kaabeldusega

T23.5.1. Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni teenuste varustuskindluse tagamine, sh torustike tehniline seisukord

T23.5.2. Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni teenuste kättesaadavuse tagamine, sh torustike olemasolu

21. eesmärk

22. eesmärk

23. eesmärk

24. eesmärk

25. eesmärk

26. eesmärk

27. eesmärk

28. eesmärk

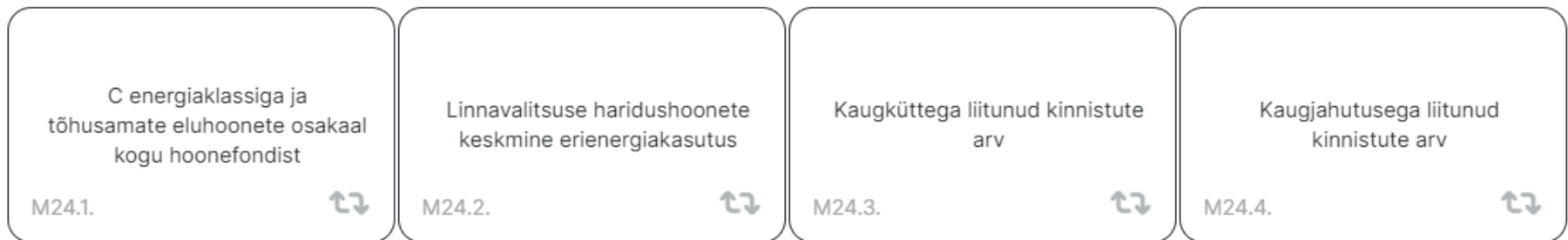
29. eesmärk

E24. Tõhusam energia kasutus kõigis energiaahela lülides

S10

Mõõdikud

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

T24.1.1. Energiamärgiste väljastamise toetamine või automatiseerimine koostöös riigiga

T24.1.2. Energiatõhusat renoveerimist eelistatavate lahenduste ja toetuste väljatöötamine eluhoonetele

T24.2.1. Ühtlaselt kõrge kvaliteediga alus-, üld- ja kutsehariduse füüsilise õpikeskkonna arendamine

T24.3.1. Kaugkütte teenuste kättesaadavuse tagamine, sh torustike olemasolu

T24.4.1. Kaugjahutuse teenuste kättesaadavuse tagamine

E25. Taastuenergia laialdasem kasutamine

S10

Mõõdikud

<p>Taastuenergia osakaal kogu linna energia tarbimisest</p> <p>M25.1. </p>	<p>Päikesejaamade koguvõimsus munitsipaalhoonetes</p> <p>M25.2. </p>	<p>Väga peente osakeste piirväärtuste ületamiste arv aastas</p> <p>M25.3. </p>	<p>Kasvuhoonegaaside heide aastas</p> <p>M25.4. </p>
---	--	---	---

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

T25.2.1. Päikesejaamade rajamine munitsipaalhoonetes

T25.3.1. Õhukvaliteedi parandamise kava elluviimine

E26. Tartu liikumiskeskond ja linnaruum on turvaline

S9

S12

Mõõdikud

<p>Elanike rahulolu turvalisusega</p> <p>M26.1. </p>	<p>Elanike rahulolu tänavate ja teede hooldustöödega</p> <p>M26.2. </p>	<p>Avaliku korra rikkumiste arv</p> <p>M26.3. </p>	<p>Liikluses surma saanud inimeste arv</p> <p>M26.4. </p>
---	---	---	--

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

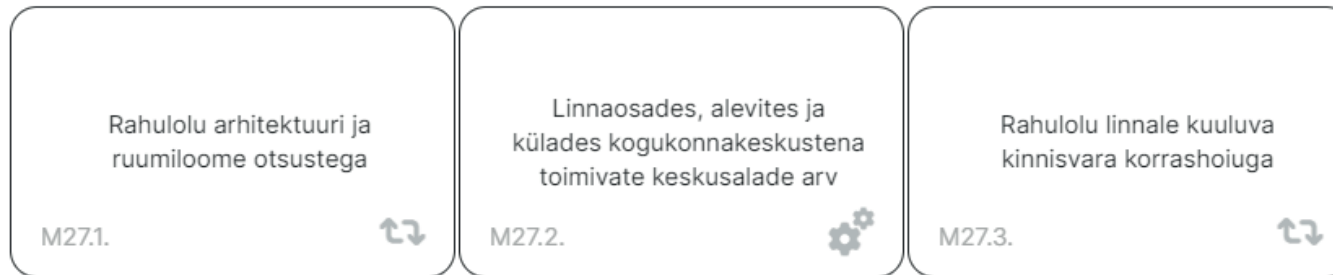
- T26.1.1. Hea avaliku ruumi põhimõtete ja tervisliku tänava juhendi rakendamine tänavate ja teede ehitamisel ja rekonstrueerimisel
- T26.1.2. Turvalise linnaruumi ja keskkonna arendamine, sh järelevalve avaliku korra üle, õnnetuste vältimisele suunatud tegevused
- T26.2.1. Liikumiste ohutuse tagamine, sh teadlikkuse tõstmine, liiklust rahustavad võtted ja kiiruspiirangud
- T26.2.2. Turvalisust toetavad hooldustööd, sh jalg- ja jalgrattateede katte korrashoid, lume ja libeduse tõrje
- T26.3.1. Probleemsete kohtade analüüs ja tegevuste kavandamine

E27. Tartu linnaruum ja arhitektuur on kutsuv ning elanikes omanikutunnet loov

S9 S12

Mõõdikud

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

- T27.1.1. Miljööväärtuslike alade ja hoonete, muinsuskaitseala ja mälestiste säilimise toetamine
- T27.1.2. Miljööväärtuslike alade ja üksikobjektide ning arheoloogilise kultuurikihhi uurimine, säilitamine ja eksponeerimine
- T27.1.3. Tartu linna ruumi arhitektuurse ja ajaloolise mitmekesisuse säilitamise toetamine
- T27.1.4. Üldplaneeringust tulenevatel põhimõtetel arhitektuuri – ja ideekonkursside korraldamine linnaruumis oluliste hoonete ja avaliku ruumi ehitamiseks
- T27.1.5. Universaalsidaini põhimõtete järgimine avaliku ruumi kujundamisel
- T27.2.1. Linnaosade atraktiivsuse suurendamine, sh erinevate linnaosade identiteedikandjate väljatöötamine
- T27.2.2. Linnaosade, külade ja alevite keskusalade arendamine
- T27.2.3. Keslinna avalikkusele suunatud tegevuste strateegiline koordineerimine
- T27.2.4. Keslinna elavdamine ja funktsioonide mitmekesistamine, st paik vaba aja veetmiseks, töötamiseks, õppimiseks ja elamiseks, Emajõe kallaste elavdamine

T27.3.1. Haridushoonete korrashoid on kesksel korraldamisel alates 2025. aastast, va VOCO hoonete kompleksid Põllu ja Kopli tn

T27.3.2. Ülejäänud linnale kuuluvad hooned on korrashoiu kesksel korraldamisel alates 2030. aastal

T27.3.3. Linnavara juurdepääsetavuse ja heakorrastuse tõstmine

21. eesmärk

22. eesmärk

23. eesmärk

24. eesmärk

25. eesmärk

26. eesmärk

27. eesmärk

28. eesmärk

29. eesmärk

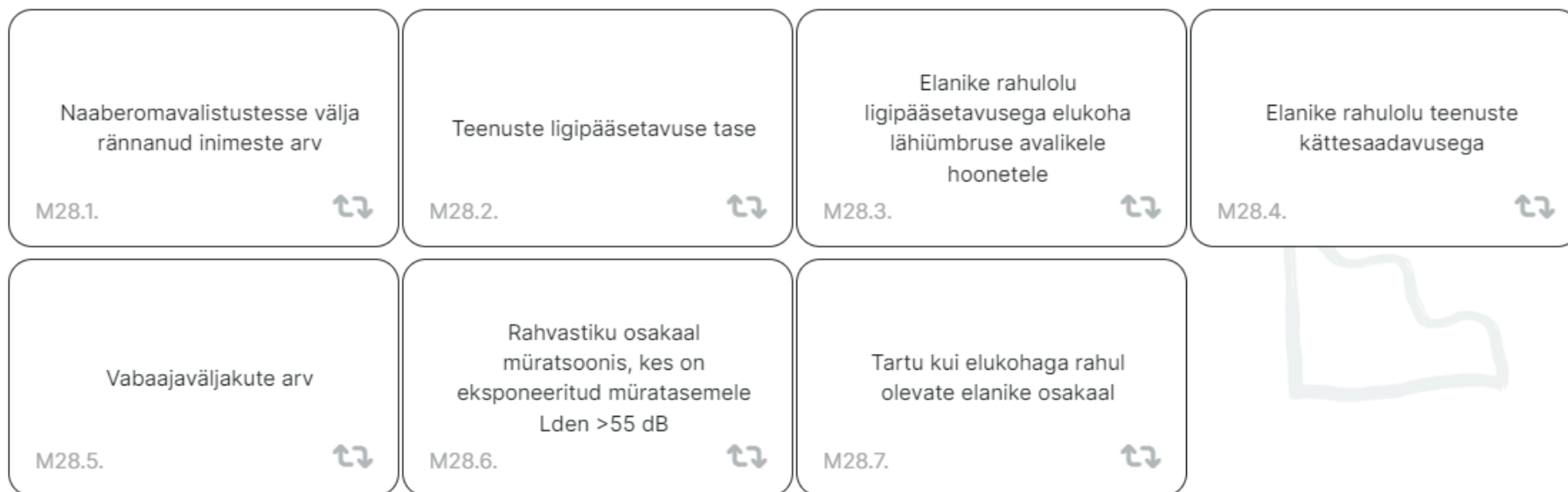

E28. Tartus on hea avalik ruum

S9

S12

Mõõdikud

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

T28.1.1. Mitmekesiste elamispindade pakkumine linna territooriumil valglinnastumise pidurdamiseks

T28.1.2. Linnaruumi planeerimine koostöös naaberomavalitsustega

T28.2.1. Teenuskeskuste põhise linna arendamine, sh oluliste teenuste kaardistus ja säästlike liikumisviisidega ligipääsetavuse kontroll, teenuskeskuste loomine koostöös naaberomavalitsustega

T28.2.2. Maa reserveerimine ja hoidmine avalike teenuste arendamiseks, sh koostöö eraomanikega

T28.3.1. Linnaruumi ja objektide füüsilise ligipääsetavuse parandamine, sh ligipääsetavuse rakenduse loomine, ligipääsetavuse järelevalve ning

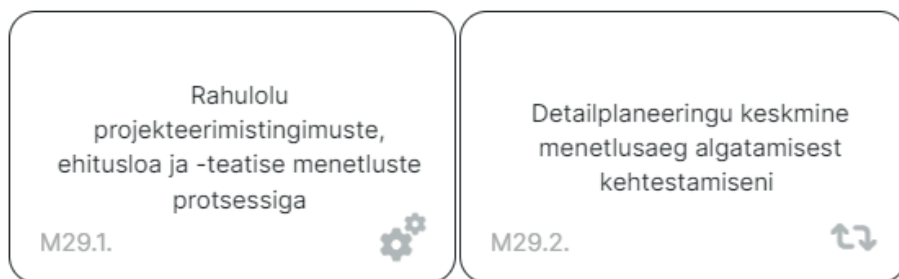
- nõustamine ligipääsetavuse eksperdilt, munitsipaalhoonete kohandamine ligipääsetavaks
- T28.3.2. Olemasolevate alade tihendamist eelistatavate lahenduste väljatöötamine eluhoonetele
- T28.3.3. Universaalsidaini põhimõtetega arvestava linnamööbli ja linnaruumi objektide kasutamine, sh katusega ja kõigile ligipääsetavad pingid, puhkekohad, riidevahetuskabiinid
- T28.4.1. Teenuste füüsilise ligipääsetavuse parandamise edasiarendamine
- T28.4.2. Teenuskeskuste põhise linna arendamine, sh oluliste teenuste kaardistus ja säästlike liikumisviisidega ligipääsetavuse kontroll, teenuskeskuste loomine koostöös naaberomavalitsustega
- T28.4.3. Maa reserveerimine ja hoidmine avalike teenuste arendamiseks, sh koostöö eraomanikega
- T28.5.1. Ühisteks tegevusteks kohtade loomine erinevate huvidega ja erinevas vanuses inimestele
- T28.5.2. Rohkem objekte linnaruumis lastele ja noortele, sh mänguväljakud eri vanuses lastele, mängulised tänavad
- T28.5.3. Terviseradade ja puhkealade võrgustiku arendamine
- T28.5.4. Kooli- ja lasteaia alade üldsusele kasutamiseks avamine
- T28.5.5. Emajõe ja kallaste ala arendamine aktiivsete tegevuste keskkonnaks ning vaba aja veetmiseks, sh Emajõega seotud huvigruppide kaasamine, jõeääre hooajaline ühistranspordiga ühendamine, ujumajad, taliujumine
- T28.5.6. Avalike hoonete ja tänavaruumi riskasutamine, sh ürituste läbiviimine, ruumi eksperimendid
- T28.6.1. Tartu linna välisõhus leviva keskkonnamüra vähendamise tegevuskava uuendamine ja elluviimine

21. eesmärk 22. eesmärk 23. eesmärk 24. eesmärk 25. eesmärk 26. eesmärk 27. eesmärk 28. eesmärk 29. eesmärk

E29. Tartu linn toetab ehitusprotsesside kiiret ja kvaliteetset läbimist

S9

Mõõdikud

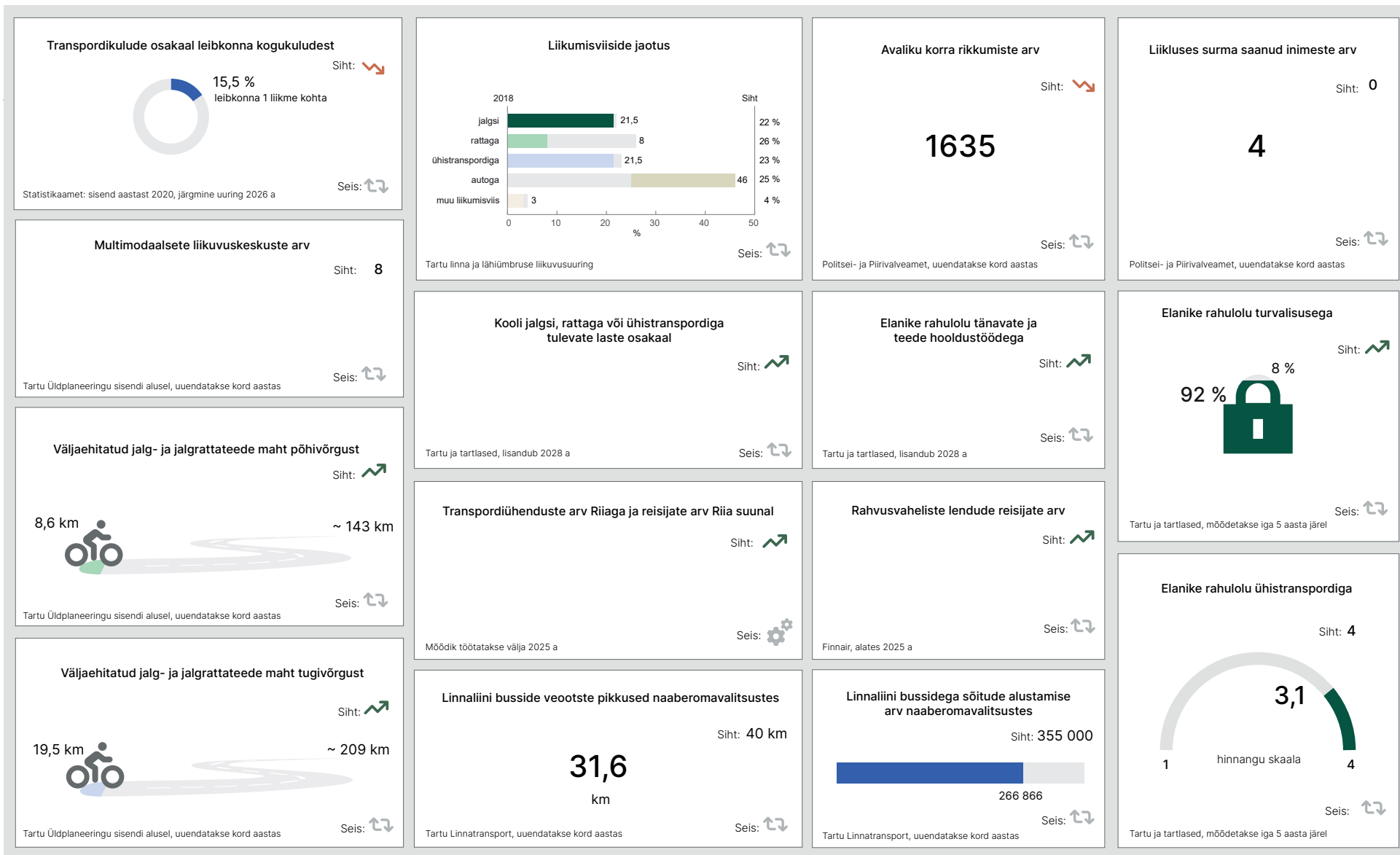
* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Tegevused

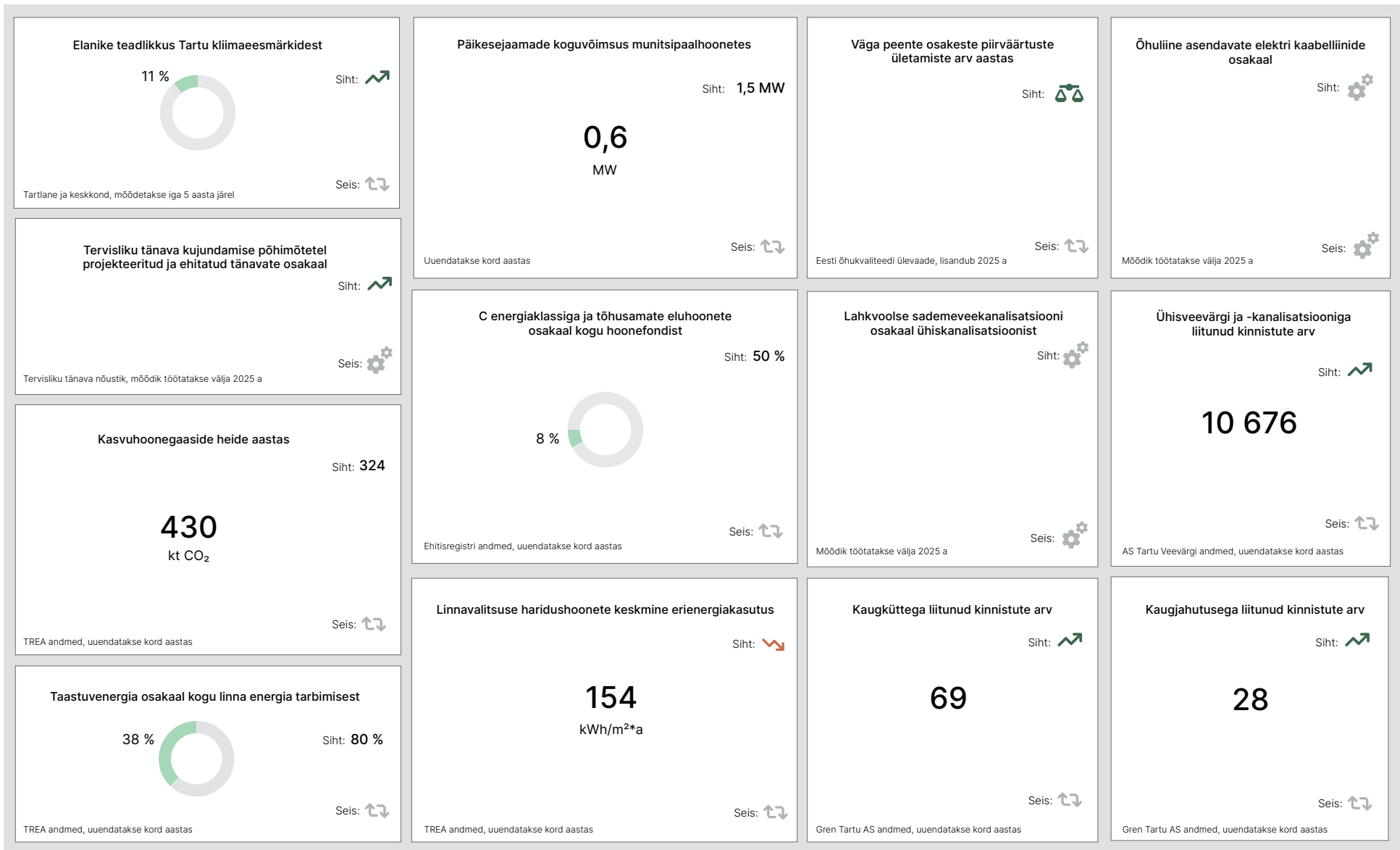
T29.1.1. Linnavalitsuse ehitusloa ja -teatise menetluskiiruse tõstmine, sh ehitus- ja kasutuslubade menetlusteekonna digilahenduste ja protsesside optimeerimine

T29.2.1. Linnavalitsuse detailplaneeringutega seotud töövoogude, sh menetlusteekonna, digilahenduste ja protsesside optimeerimine

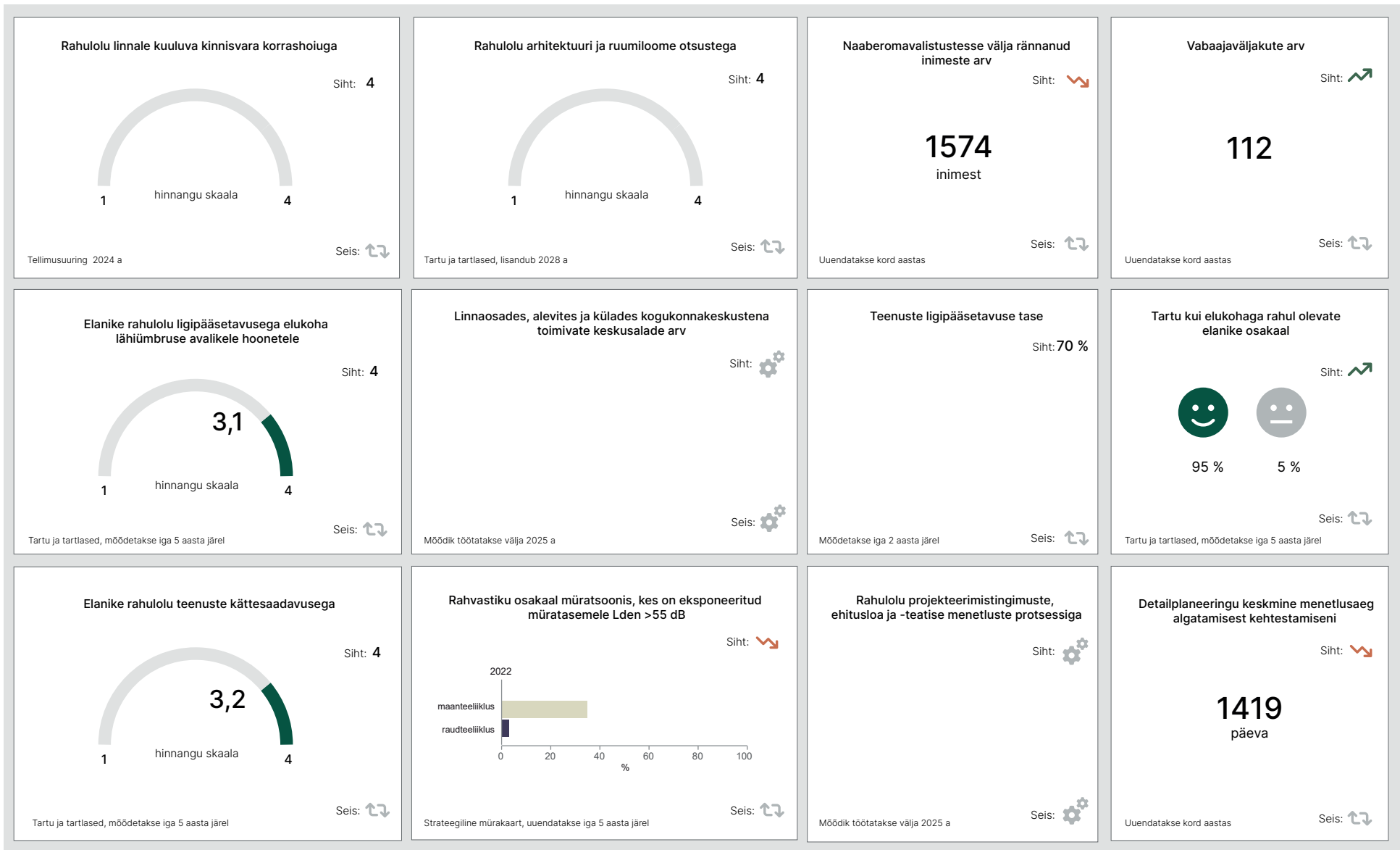
Elluviimine

* Aktuaalse seisu vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

* Aktuaalse seisuga vaatamiseks kasuta arengukava rakendust arengukava.tartu.ee

Kasutatud mõisted ja lühendid

Kerksuskeskus – hoone, mis on varustatud energiaga ka pärast elektri- ja kaugkütte teenuse katkemist, sest nende jätkusuutlikkus on tagatud alternatiivsete süsteemidega nagu generaator, akud ja päikesepaneelid. Elanikud saavad kerksuskeskusest infot olukorra kohta ja abi, kui hädaolukorra tõttu ei ole võimalik kodus viibida.

Tervisekäitumine – igasugune tervisele mõju avaldav käitumine, mis võib olla positiivne ja negatiivne. Tervisekäitumine on toitumine, liikumine, alkoholi tarvitamine, suitsetamine jne. Mõõdetakse nende harjumuste skaala kahte otsa: kui palju on positiivset käitumist, nt puu- ja juurviljade tarbimist vähemalt viiel päeval nädalas, ja kui palju on negatiivset tervisekäitumist, nt alkohoolitarvitajate osakaal rahvastikust.

Multimodaalsed liikuvuskeskused – liikuvuskeskuse eesmärk on tagada autoga linna saabujatele soodne sõiduki parkimise võimalus ja kiired ühistranspordiühendused (buss, rattaringlus) erinevate linnaosadega.

Tartu linnapiirkond – Tartu linn (Tartu linn asustusüksusena, Märja alevik), Luunja vald (Lohkva küla, Veibri küla), Kambja vald (Soinaste küla, Tõrvandi alevik, Õssu küla, Ülenurme alevik) ja Tartu vald (Raadi alev).

Universaalsidain – toodete ja keskkondade kujundamine sellisel viisil, et need oleksid võimalikult suures ulatuses kasutatavad kõigile inimestele, ilma et selleks oleks vaja kohandamist või spetsiaalset disaini.

Strateegiline suund - valdkonnaülene arengusuund, millele Tartu linn keskendub.

Pikaajaline siht – tuleneb visioonist ja vastab küsimusele: “Mida me tahame saavutada?”. Pikaajalisi sihte tähistatakse arengukavas lühenditega S1, S2, ..., S13

Eesmärk – valdkonna sõnastatud eesmärk pikaajalise sihi saavutamiseks. Eesmärke tähistatakse arengukavas lühenditega E1, E2, E3, ... , E29

Möödik – (töö)protsessi või tegevuse väljundi, tulemuse ja mõju kvantitatiivne või kvalitatiivne kirjeldus. Möödikuid tähistatakse arengukavas lühenditega M1.1., M1.2., ... , M29.2.

Tegevus – konkreetne ambitsioonikas tegevus, mis tagab, et eesmärk täituks. Tegevusi tähistatakse arengukavas T1.1.1, T1.2.1., ... T.29.2.1

AEO – arhitektuuri ja ehituse osakond

ASO – avalike suhete osakond

ATAM – avalike teenuste arendamise meeskond

HEA – Heaolu arengukava 2023-2030

HO – haridusosakond

HTK – Hariduse Tugiteenuste Keskus

HTM – Haridus- ja Teadeministeerium

EAO – ettevõtluse arengu osakond

EISA – Ettevõtluse ja innovatsiooni sihtasutus

ERM – Eesti Rahva Muuseum

IKT – info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad

ITSO – IT süsteemihalduse osakond

KO – kultuuriosakond

KOKS – kohaliku omavalitsuse korralduse seadus

LV – linnavalitsus

LVO – linnavarade osakond

LMO – linnamajanduse osakond

MTÜ Welcome Center – Tartu Välismaalaste Teenuskeskus

RO – rahandusosakond

RLO – ruumiloome osakond

RTO – rahvastiku toimingute osakond

SATT – Sihtasutus Tartumaa Turism

SDG – The Sustainable Development Goals, ülemaailmse kestliku arengu eesmärgid

STO – sotsiaal- ja tervishoiuosakond

TAI – Tervise Arengu Instituut

TLT – Tartu Linnatransport

TLNV – Tartu Linna Noortevolikogu

TNTK – Tartu Noorsootöö Keskus

TREA – Tartu Regiooni Energiaagentuur

TTP – Tartu Teaduspark

TÜ – Tartu Ülikooli

TÜTK – Tartumaa ühistranspordikeskus

ÜVK – ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenused

VOCO – Tartu Rakenduslik Kolledž

Kasutatud materjalid

[Arengustrateegia „Tartu 2030“ mõjuanalüüs. \(Tallinna Ülikool 2019\)](#)

[Eesti 2035](#)

[Eesti inimarengu aruanne 2023 “vaimne tervis ja heaolu”](#)

[Euroopa roheline kokkulepe](#)

[Heaolu arengukava 2023-2030](#)

[Tartumaa maakonna arengustrateegiaga 2040](#)

[Tartu energia 2030](#)

[Tartu ja tartlased 2023. \(Turu-uuringute AS\)](#)

[Tartu jalgrattaliikluse strateegiline tegevuskava 2020-2040](#)

[Tartu linna arengukava lähtepositsiooni ülevaade. \(Tallinna Ülikool 2023\)](#)

[Tartu linna heaoluprofiil 2021](#)

[Tartu Kultuuristrateegia 2030](#)

[Tartu rahvastiku ja elamuproгноos 2040. \(Tartu Ülikool ja Popinvest OÜ 2021\)](#)

[Ülemaailmse kestliku arengu eesmärgid](#)

[LISA 1. Hetkeolukorra ülevaade](#)